

plannen die wijken

*totstandkoming en informatievoorziening
wijkveiligheidsplannen en gebiedsplannen*

plannen die wijken

*totstandkoming en informatievoorziening
wijkveiligheidsplannen en gebiedsplannen*

Rekenkamer
BARENDRECHT

voorwoord

Er zijn weinig vraagstukken die zo dicht bij de burger staan als wijkveiligheid. Veiligheid vormt – zo blijkt uit vele enquêtes – voor veel burgers een van de belangrijkste politieke aandachtspunten. In het krachtig gegroeide Barendrecht ligt dit niet heel veel anders. Ook voor college en raad is het duidelijk dat de recente groeistuipen gepaard zijn gegaan met steeds complexere veiligheidsvraagstukken. Vraagstukken die zowel betrekking hebben op verkeersveiligheid, op de sociale veiligheid (overlast, vernielingen) en op (zware) criminaliteit (wietplantages en mensenhandel).

Behalve de traditionele opsporingsdiensten zoals politie en justitie vormen in toenemende mate ook organisaties als woningbouwcorporaties, energiebedrijven en bewonersorganisaties een belangrijke rol in de bestrijding van overlast en het oprollen van wietplantages. Veelal onder regie van de gemeentelijke autoriteiten.

In de wijkveiligheidsplannen en nadien in de gebiedsplannen is deze aanpak goed zichtbaar. Als gevolg van de bestuurlijke complexiteit veroorzaakt door de vele betrokken partijen, is het echter erg lastig om snel resultaat te boeken. Dit vergt een grote en wellicht langdurige inzet van de gemeente, zowel op ambtelijk als op politiek-bestuurlijk niveau.

In het onderhavige onderzoek heeft de rekenkamer ondermeer geconstateerd dat aan die inzet – ondanks alle ambities – nogal het nodige schort. Een meer intensieve ambtelijke inzet is noodzakelijk om de ambities inzake de gebiedsplannen te kunnen realiseren.

Hoewel de bestuurlijke behandeling van de wijkveiligheidsplannen en gebiedsplannen op een correcte wijze heeft plaatsgevonden, zou naar de mening van de rekenkamer een intensievere dialoog mogen plaatsvinden tussen raad en college over een onderwerp dat zo dicht bij de Barendrechtse burger staat.

In meer algemene zin kan worden gesteld dat de (snelle) ontwikkeling van Barendrecht van dorp naar grootstedelijk gebied een grotere mate van dualiteit vereist dan thans gewoon is, zonder overigens de positieve kanten van de bestaande bestuurscultuur uit het oog te verliezen.

Voor haar onderzoek heeft de rekenkamer veel informatie verzameld. De rekenkamer is de contactpersonen en geïnterviewden erkentelijk voor hun medewerking. Het onderzoek werd verricht door Esther Doodkorte, Shona Dickson en Ed Elferink.

Paul Hofstra
Directeur Rekenkamer Barendrecht

deel 1 bestuurlijke nota

9	1	inleiding bestuurlijke nota
11	2	conclusies en aanbevelingen
11	2-1	hoofdconclusies
11	2-2	toelichting conclusies
15	2-3	aanbevelingen
	2-3-1	aanbevelingen aan het college
	2-3-2	aanbevelingen aan de raad
17	3	bestuurlijke reactie en nawoord
17	3-1	reactie B en W
19	3-2	nawoord
	3-2-1	conclusies
	3-2-2	aanbevelingen

deel 2 nota van bevindingen

23	1	inleiding nota van bevindingen
23	1-1	aanleiding
23	1-2	onderzoek rekenkamer
	1-2-1	doelstelling en onderzoeksvragen
	1-2-2	afbakening onderzoek
	1-2-3	normen
	1-2-4	bestuurlijke verantwoordelijkheid
25	2	project wijkveiligheidsplannen
26	2-1	specifiek
26	2-2	meetbaar
27	2-3	realistisch
27	2-4	tijdgebonden
27	2-5	samenvatting
29	3	totstandkoming wijkveiligheidsplannen
29	3-1	totstandkoming wijkveiligheidsplannen
	3-1-1	ontwikkeling wijkveiligheidsplannen
	3-1-2	stopzetten ontwikkeling wijkveiligheidsplannen
	3-1-3	redenen stopzetten ontwikkeling wijkveiligheidsplannen
32	3-2	verantwoording
33	3-3	resultaten
34	3-4	samenvatting
37	4	van wijkveiligheidsplannen naar gebiedsplannen
37	4-1	van wijkveiligheidsplannen naar wijkregie en gebiedsplannen
39	4-2	verbeterpunten en informatie aan de raad
40	4-3	gebiedsplannen
41	4-4	eerste ervaringen met gebiedsgericht werken
43	4-5	samenvatting

bijlagen

47	bijlage 1	onderzoeksverantwoording
48	bijlage 2	normenkader
49	bijlage 3	geïnterviewde en geraadpleegde personen
50	bijlage 4	lijst met afkortingen

bestuurlijke nota

1 inleiding bestuurlijke nota

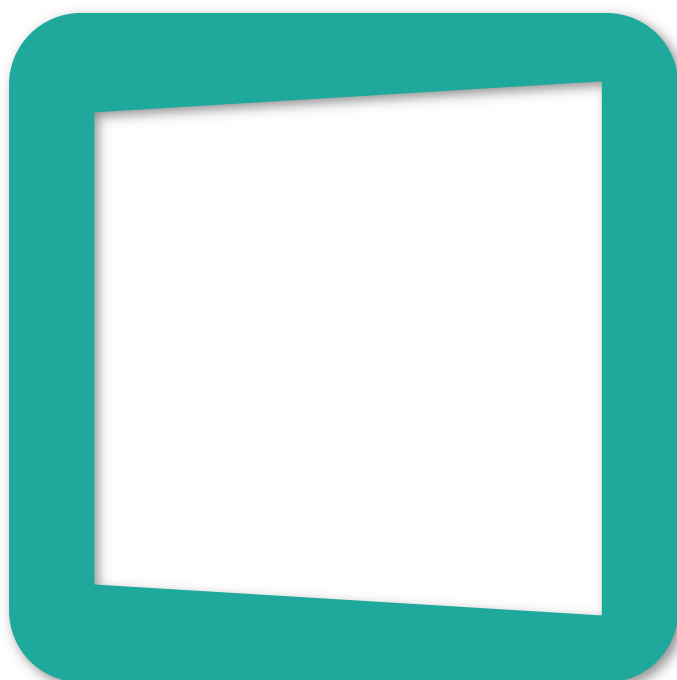
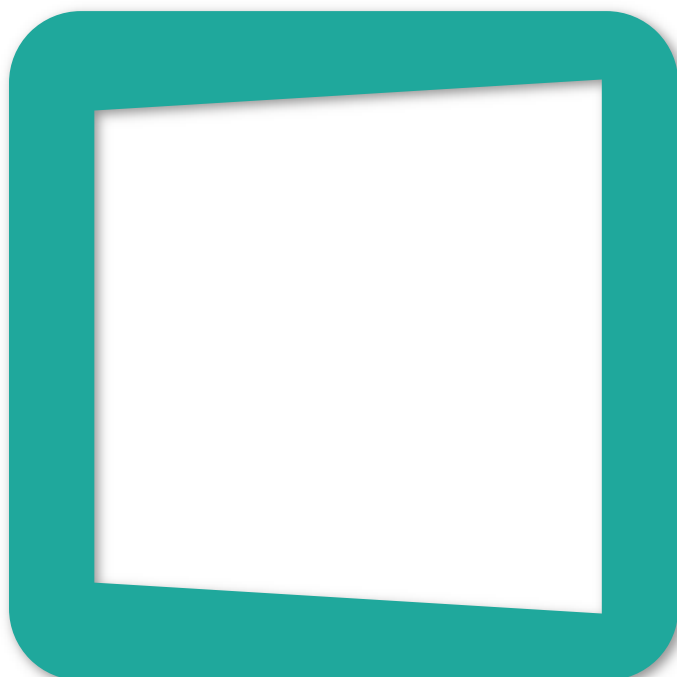
In 2004 heeft de gemeenteraad een beleidskader voor het veiligheidsbeleid vastgesteld. Op basis van dit kader zou het college in de periode 2004-2008 zorg dragen voor de totstandkoming van zes wijkveiligheidsplannen. Later is dit aantal bijgesteld tot vier plannen. Tussen 2004 en 2006 zijn als resultaat hiervan uiteindelijk twee wijkveiligheidsplannen opgeleverd. Vervolgens werd in de raadsvergadering van september 2007 de startnotitie veiligheid 2008-2011 vastgesteld. Deze startnotitie gaf richting aan een nieuw vast te stellen beleidskader voor veiligheid. Het beleidskader voor 2008 tot 2011 is beschreven in de nieuwe nota integraal veiligheidsbeleid (nota IVB). Hierin wordt gekozen voor een andere methode voor veiligheidsbeleid, waarbij gebruik gemaakt zal worden van integrale gebiedsplannen.

De rekenkamer vroeg zich af of altijd alle veranderingen in de projectaanpak (en gevolgen voor de doorloop) aan de raad zijn gecommuniceerd. Het was namelijk niet duidelijk wat er is gebeurd met de al eerder opgestelde wijkveiligheidsplannen. Ook was niet duidelijk te herleiden of het project van de totstandkoming van de wijkveiligheidsplannen is verlopen in overeenstemming met de gemaakte afspraken tussen raad en college en wat de gevolgen zijn van de niet tot stand gekomen plannen. Deze onduidelijkheid vormde de aanleiding voor dit onderzoek naar wijkveiligheid en wijkregie.

Rekenkamer

BARENDRECHT

2 conclusies en aanbevelingen

2-1 hoofdconclusies

- 1 De wijkveiligheidsplannen zijn onvoldoende concreet. Op basis hiervan is het voor de raad niet goed mogelijk te beoordelen wat het college precies wil bereiken en de bedoelde resultaten te meten. Voor de raad is evenmin inzichtelijk wanneer het college die resultaten bereikt wil hebben en hoe realistisch dat is. Als gevolg hiervan bieden de plannen ook weinig mogelijkheden tot controle en (bij-)sturing.
- 2 Het college is te ambitieus bij het formuleren van zijn doelstellingen op het gebied van wijkveiligheid en gebiedsgericht werken gelet op de mensen en middelen die het college beschikbaar stelt om die doelstellingen te realiseren en de mogelijkheden van de partners die hieraan zouden moeten bijdragen. Daardoor zijn uiteindelijk maar twee van de vier wijkveiligheidsplannen totstandgekomen en zijn in 2009 ook maar twee van de zeven geplande gebiedsplannen gerealiseerd. Het college kiest bij de gebiedsplannen voor een hoog ambitieniveau om de partners te stimuleren actie te ondernemen. De gemeente heeft verzuimd daarbij een beleid te ontwikkelen dat de mogelijke schade in het vertrouwen kan beperken als deze (onrealistische) ambities niet worden gehaald.
- 3 Het risico bestaat dat de wijkveiligheid onvoldoende wordt gewaarborgd, doordat niet alle wijkveiligheidsplannen zijn en zullen worden gerealiseerd, wijkveiligheid maar een zeer beperkt aspect is in de gebiedsplannen en in de gebiedsplannen teveel wordt uitgegaan van regie en uitvoering door de partners.
- 4 Conform de wijze waarop het dualistische bestel in Barendrecht is vormgegeven informeert het college de raad op hoofdlijnen over de uitvoering van het veiligheidsbeleid. De informatievoorziening over de ambities en de totstandkoming en de realisatie van de wijkveiligheidsplannen als onderdeel van het veiligheidsbeleid is dan ook beperkt. Ook de overgang van wijkveiligheidsplannen naar gebiedsplannen is beperkt aan de raad gecommuniceerd.

2-2 toelichting conclusies

- 1 *De wijkveiligheidsplannen zijn onvoldoende concreet. Op basis hiervan is het voor de raad niet goed mogelijk te beoordelen wat het college precies wil bereiken en de bedoelde resultaten te meten. Voor de raad is evenmin inzichtelijk wanneer het college die resultaten bereikt wil hebben en hoe realistisch dat is. Als gevolg hiervan bieden de plannen ook weinig mogelijkheden tot controle en (bij-)sturing.*
 - In het projectplan voor het opstellen van wijkveiligheidsplannen is één doelstelling opgenomen. Geen van de drie componenten uit deze doelstelling is specifiek geformuleerd, zodat onduidelijk is wat het college precies wil bereiken.
 - De doelstelling is niet kwantitatief geformuleerd, waardoor deze niet meetbaar is en de realisatie niet kan worden vastgesteld.
 - Het is niet mogelijk vast te stellen of de doelstelling realistisch is. Daarvoor

ontbreken resultaten uit het verleden en informatie over de wijze waarop het college de doelstelling wil realiseren.

- De doelstelling is onvoldoende tijdgebonden. Niet duidelijk is wanneer de doelen bereikt moeten zijn.

2 Het college is te ambitieus bij het formuleren van zijn doelstellingen op het gebied van wijkveiligheid en gebiedsgericht werken gelet op de mensen en middelen die het college beschikbaar stelt om die doelstellingen te realiseren en de mogelijkheden van de partners die hieraan zouden moeten bijdragen. Daardoor zijn uiteindelijk maar twee van de vier wijkveiligheidsplannen totstandgekomen en zijn in 2009 ook maar twee van de zeven geplande gebiedsplannen gerealiseerd. Het college kiest bij de gebiedsplannen voor een hoog ambitieniveau om de partners te stimuleren actie te ondernemen. De gemeente heeft verzuimd daarbij een beleid te ontwikkelen die de mogelijke schade in het vertrouwen kan beperken als deze (onrealistische) ambities niet worden gehaald.

- Het plan van het college om zes wijkveiligheidsplannen op te stellen in vier jaar was te ambitieus. Uiteindelijk zijn slechts twee plannen opgesteld.
 - In het projectplan om te komen tot deze plannen ontbrak het aan een realistische, onderbouwde raming van de benodigde capaciteit, middelen, alternatieven en gesignaleerde risico's. Voorafgaand aan het traject zijn ook ambtelijk geen signalen afgegeven dat het ambitieniveau te hoog zou zijn. Tijdens de uitvoering van het project is dit in beperkte mate gebeurd.
 - Er bleek meer capaciteit nodig voor het opstellen van wijkveiligheidsplannen dan voorzien. Die capaciteit was niet beschikbaar mede door de veiligheidsproblemen die ontstonden op veel andere terreinen en een extra beslag deden op de capaciteit van de afdeling Openbare Orde en Veiligheid (OOV). Het college heeft het opstellen van de wijkveiligheidsplannen geen prioriteit gegeven. Het vorenstaande had tot gevolg dat slechts één wijkveiligheidsplan per jaar werd opgesteld.
 - Mede als gevolg van het gebleken beslag op de capaciteit van de afdeling OOV voor het opstellen van de wijkveiligheidsplannen is het aantal te realiseren plannen door het college bijgesteld van zes naar vier.
 - Het college beschikt over een systeem om de ontwikkelingen in de veiligheid in Barendrecht te kunnen monitoren. Dit systeem geeft echter geen inzicht in de ontwikkelingen per wijk (of gebied) en evenmin in de mate waarin het beleid bijdraagt (of niet) aan de veiligheid in de wijken. Hierdoor heeft het college nu geen inzicht of de ambities van de wijkveiligheidsplannen zelf zijn gerealiseerd.
- Het college wilde in 2009 zeven gebiedsplannen opstellen. Hoewel het college hier meer capaciteit voor beschikbaar heeft gesteld bleek ook die onvoldoende om deze ambitie waar te maken. Eind 2009 waren twee plannen klaar.
 - Het is niet duidelijk of en hoe de gemeente de ervaringen met de wijkveiligheidsplannen heeft meegenomen bij het opstellen van de gebiedsplannen. De rekenkamer constateerde wel dat er vergelijkbare zaken niet goed zijn gegaan. Zo is er wederom geen SMART geformuleerd projectplan opgesteld waarin de totstandkoming van de gebiedsplannen nader is uitgewerkt. Evenmin zijn in het projectplan risico's benoemd en is een realistische raming opgesteld van de benodigde middelen en capaciteit. Overigens was het opstellen van gebiedsplannen nieuw voor de gemeente en was er weinig relevante ervaring daarvoor aanwezig.
 - Er is geen risicoanalyse gemaakt van onder meer de deelname van de partners

en een berekening van de benodigde capaciteit en middelen. Daardoor was bij de aanvang van het project voor het opstellen van de gebiedsplannen al niet zeker of de zeven plannen voor eind 2009 gerealiseerd zouden kunnen worden.

- Voor de totstandkoming van de gebiedsplannen is de gemeente voor een groot deel van de informatie afhankelijk van derden. Meer dan bij de wijkveiligheidsplannen is de medewerking van veel partners vereist. De eisen van de gemeente zijn echter nieuw voor de partners. Partners van de gemeente kunnen niet direct gevraagde informatie over hun activiteiten per gebied inzichtelijk maken. Ook ontbreekt het bij de partners aan ervaring om plannen per gebied op te stellen. Verder is hun administratie hier niet op ingericht.
- Het ontbreekt bij de burgemeester en de afdeling OOV aan inzicht of de partners beschikken over toereikende capaciteit om de realisatie van de gebiedsplannen overeenkomstig de planning op te kunnen leveren.
- Er worden nu zeven gebieden gedefinieerd, terwijl dit eerst vier wijken waren. Dit betekent dat wijkveiligheidsplannen die al waren gemaakt, zullen moeten worden omgebouwd naar de nieuwe gebieden. Ook verschilt de inhoud van de gebiedsplannen met die van de wijkveiligheidsplannen. Feitelijk betekent dit het nieuw opstellen van een veiligheidsbeleid voor zeven gebieden, waarbij maar beperkt gebruik kan worden gemaakt van de twee bestaande wijkveiligheidsplannen.
- Het kiezen van een hoog ambitieniveau in de gebiedsplannen is een bewuste keuze van de wethouder. De wethouder stelt daar weinig eigen capaciteit (regisseurs) tegenover en verlangt veel van de partners. Het risico is groot dat de hoge ambities niet worden gerealiseerd en dat dit het vertrouwen in de (samenwerking met) de gemeente ondermijnt. Er is geen beleid ontwikkeld om dit risico te beperken.

3 *Het risico bestaat dat de wijkveiligheid onvoldoende wordt gewaarborgd, doordat niet alle wijkveiligheidsplannen zijn en zullen worden gerealiseerd, wijkveiligheid maar een zeer beperkt aspect is in de gebiedsplannen en in de gebiedsplannen teveel wordt uitgegaan van regie en uitvoering door de partners.*

- Slechts twee van de vier (oorspronkelijk zes) wijkveiligheidsplannen is gerealiseerd in de periode 2004-2009.
- De gebiedsplannen zouden volgens de gemeente ook de inhoud van de wijkveiligheidsplannen moeten bevatten. In de twee ontwikkelde gebiedsplannen is wijkveiligheid echter een zeer beperkt aspect.
- In de praktijk blijkt wijkregie nog niet zichtbaar bij te dragen aan de wijkveiligheid.
- In de discussie over de coördinerende rol van de gemeente bij de wijkregie wordt voorbij gegaan aan de wettelijke taak van de gemeente voor de wijkveiligheid.

4 *Conform de wijze waarop het dualistische bestel in Barendrecht is vormgegeven informeert het college de raad op hoofdlijnen over de uitvoering van het veiligheidsbeleid. De informatievoorziening over de ambities en de totstandkoming en de realisatie van de wijkveiligheidsplannen als onderdeel van het veiligheidsbeleid is dan ook beperkt. Ook de overgang van wijkveiligheidsplannen naar gebiedsplannen is beperkt aan de raad gecommuniceerd*

- In Barendrecht is de dualisering in de praktijk minder ver doorgevoerd. Er is eerder sprake van overleg dan debat tussen college en raad. Het college presenteert beleid op hoofdlijnen en wordt daarin bij de uitvoering niet kritisch

gevolgd en op aangesproken door de raad. Dit is voor Barendrecht een vruchtbaar systeem gebleken.

- Uit het onderzoek blijkt dat deze duale verhouding het mogelijk maken dat het college de raad beperkt informeert over de bijgestelde ambities en de totstandkoming van de wijkveiligheidsplannen, zonder dat de raad hier een punt van maakt en het college scherp houdt op de ambities op het gebied van de (wijk-) veiligheid.
 - Het college heeft in een presentatie over de afdeling OOV aan de raad laten weten vier wijkveiligheidsplannen op te stellen in plaats van de gevraagde zes. Hiermee is het college afgeweken van de gestelde raadsaders. Het college heeft de raad met deze mededeling niet tijdig geïnformeerd, waardoor de raad niet zelf een besluit over de noodzaak van bijgestelde kaders kon nemen. De raad heeft geen vragen gesteld over de gewijzigde kaders, maar deze voor kennisgeving aangenomen.
 - Het college heeft de raad niet geïnformeerd over zijn besluit om een langere periode uit te trekken voor het opstellen van de vier wijkveiligheidsplannen.
 - Het college heeft de raad niet geïnformeerd dat de wijkveiligheidsplannen drie en vier niet meer zouden worden opgesteld. De burgemeester heeft abusievelijk aan de raad vermeld dat men doorgaat met het opstellen van wijkveiligheidsplannen. Ambtelijk was toen in overleg met het college al besloten dat deze plannen niet meer gerealiseerd zouden worden en dat de capaciteit zou worden aangewend om de gebiedsplannen te realiseren. De burgemeester heeft vervolgens deze foutieve informatie niet bij de raad gecorrigeerd.
 - Het college verstrekt informatie aan de raad over de veiligheidsontwikkeling in Barendrecht. Het ontbreekt bij het college echter aan inzicht in de resultaten die als gevolg van de wijkveiligheidsplannen zijn behaald. Hierdoor ontvangt ook de raad geen informatie over de behaalde resultaten met de wijkveiligheidsplannen en de mate waarin de ambities hierover zijn gerealiseerd.
- De raad is beperkt geïnformeerd over het project van de totstandkoming van de gebiedsplannen
 - De overgang van wijkveiligheidsplannen naar gebiedsplannen is niet bediscussieerd in de raad. Het college heeft in 2007 besloten om de wijkveiligheidsplannen niet verder te ontwikkelen maar over te stappen op een integrale aanpak, die wordt vastgelegd in een gebiedsplan. In 2008 is de raad hier zonder verdere vragen mee akkoord gegaan.
 - De raad is tijdens een informatieavond in december 2007 geïnformeerd over de gebiedsplannen en de integrale aanpak binnen de gemeente. Het ontbrak aan duidelijke informatie over de verschillen tussen wijkveiligheidsplannen en gebiedsplannen, de ambities die het college hiermee op het gebied van wijkveiligheid wil realiseren, en de veranderende positie (regisseursrol) van de gemeente.
 - Aan de raad is niet inzichtelijk gemaakt in hoeverre de ambities voor de totstandkoming van de gebiedsplannen realistisch zijn en op welke wijze is voorzien in toereikende capaciteit, middelen en risicobeheersing.

2-3 aanbevelingen

Op basis van het onderzoek komen we tot de volgende aanbevelingen.

2-3-1 aanbevelingen aan het college

- 1 Durf te besluiten dat niet alle wensen van de raad en ambities van het college kunnen worden gerealiseerd en expliciteer dit aan de raad. Maak daarbij duidelijk welke ambities wel worden nagestreefd en maak dit SMART.
- 2 Stel duidelijke ambities voor het veiligheidsbeleid op, en draag zorg voor een onderbouwd beleid dat de realisatie van deze ambities kan waarmaken. Stel daarbij prioriteiten in activiteiten, met bijbehorende middelen en capaciteit.
- 3 Draag alsnog zorg voor een goed projectplan voor de totstandkoming van de gebiedsplannen, waarin een realistische raming van de benodigde capaciteit en middelen is opgenomen. Ook risico's en alternatieven moeten in dit projectplan zijn benoemd. Stel in overeenstemming met dit projectplan toereikende capaciteit en middelen ter beschikking.
- 4 Zorg voor voldoende waarborgen in het project voor de totstandkoming van de gebiedsplannen om de risico's te onderkennen en te kunnen beheersen.
- 5 Realiseer een goed monitoringsinstrument (aanvullend op de Barendrechtse Barometer en de regionale veiligheidsindex), op basis waarvan de resultaten van de individuele gebiedsplannen inzichtelijk kunnen worden gemaakt.
- 6 Informeer de raad actief over de koers die het college volgt inzake het veiligheidsbeleid en de gebiedsplannen. Informeer de raad als blijkt dat ambities niet kunnen worden gehaald, en laat de raad besluiten over bijstelling van de kaders.

2-3-2 aanbevelingen aan de raad

- 7 Vraag het college de aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen.
- 8 Vraag het college concreet (SMART) te maken wat het per wijk (gebied) wil bereiken op het gebied van veiligheid.
- 9 Bij wijzigingen in de vormgeving en uitvoering van beleid het debat met het college te voeren over de gevolgen van deze wijzigingen voor de afgesproken resultaten en effecten: wat betekent de overgang van wijkveiligheidsplannen naar gebiedsplannen voor de veiligheid in de wijken?

3 bestuurlijke reactie en nawoord

3-1 reactie B en W

Op 26 januari 2010 heeft u ons per brief op de hoogte gesteld van het conceptrapport 'wijkveiligheid en wijkregie'. U heeft ons in deze brief verzocht een reactie te geven op de meegezonden bestuurlijke nota wijkveiligheid en wijkregie in Barendrecht.

visie op veiligheid

Voordat wij een inhoudelijke reactie op het rapport geven, willen wij kort onze visie op veiligheid aan u kenbaar maken. Voor het onderwerp veiligheid volgen wij in grote lijnen de systematiek zoals aanbevolen in de handreiking Kernbeleid Veiligheid. De methode heeft ten doel te komen tot een heldere procedure naar een integraal veiligheidsbeleid in samenspel met de gemeenteraad. Dit heeft in Barendrecht geresulteerd in de vaststelling van de Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2009-2012 (IVB). De methode kernbeleid gaat ervan uit dat het gemeentelijk veiligheidsbeleid vijf veiligheidsvelden bestrijkt, namelijk veilige woon- en leefomgeving, bedrijvigheid en veiligheid, jeugd en veiligheid, fysieke veiligheid integriteit en veiligheid.

Het onderzoek is gericht op de wijkveiligheidsplannen en de gebiedsjaarplannen. Beide documenten zijn operationele uitvoeringsplannen die voortkomen uit slechts één veiligheidsveld van hierboven genoemde methode.

het rapport

In het rapport worden 4 hoofdconclusies getrokken (cursief) waarop we onderstaand onze reactie geven.

- 1 'De wijkveiligheidsplannen zijn onvoldoende concreet waardoor de raad niet goed kan beoordelen wat het college precies wil bereiken en hoe de bedoelde resultaten te meten'.

Het is niet de opzet geweest om de wijkveiligheidsplannen en de gebiedsjaarplannen te gebruiken als het instrument voor het samenspel met de raad. Het IVB is in onze overtuiging het middel waarmee dit samenspel tot stand dient te komen. Wij zijn daar naar onze mening ook in geslaagd getuige de uitkomsten van de georganiseerde themabijeenkomsten met de raad. Uiteraard willen wij ook op het niveau van operationele uitvoeringsplannen zo concreet mogelijk zijn en volgens de SMRT methode werken en nemen uw opmerkingen hierover mee om tot een verbetering van te komen. Een deel van uw bevindingen hebben wij ook geconstateerd tijdens een interne audit betreffende het onderwerp veiligheid. Deze audit is voor ons aanleiding geweest voor nadere verbeteracties.

- 2 'Het college is te ambitieus geweest bij het formuleren van zijn doelstellingen op het gebied van wijkveiligheid en gebiedsgericht werken'.

Het is gebleken dat het opstellen en uitvoeren van de genoemde plannen arbeidsintensief is. Wij hebben onze planning moeten bijstellen, dit geldt voor zowel de oude wijkveiligheidsplannen als de huidige gebiedsjaarplannen. Wij zijn echter van mening dat er desondanks sprake is van een grote verbetering. Het veiligheidsveld 'veilige woon- en leefomgeving' komt tot stand en wordt gedragen door vele partners. Buiten de traditionele partners in veiligheid zijn ook bewoners-

organisaties, scholen en welzijnsinstellingen betrokken bij de totstandkoming van de gebiedsjaarplannen. Hierin hebben wij fors geïnvesteerd.

- 3 'Het risico bestaat dat de wijkveiligheid onvoldoende wordt gewaarborgd, doordat niet alle wijkveiligheidsplannen zijn en zullen worden gerealiseerd, wijkveiligheid is maar een zeer beperkt aspect in de gebiedsplannen'.

Wij vinden dit een onjuiste conclusie. Wij hebben een nieuw IVB vastgesteld en voeren dezen uit. Voorbeelden daarvan zijn de aanpak van fietsendiefstal, hennepkwekerijen en jeugd-overlast. Borging van subjectieve veiligheid laat zich moeilijk specifiek maken, uw onderzoek gaat vooral uit van meetbaarheid en beschikbaarheid. Hoewel wij zeker de meerwaarde van onze gebiedsjaarplannen niet onderschatten, vinden wij de conclusie dat wijkveiligheid onvoldoende geborgd is, sterk overtrokken. Borging van wijkveiligheid is van vele factoren afhankelijk. Naast wijkveiligheid die veelal betrekking heeft op de sociale veiligheid en de veiligheidsgevoelens in de wijk, investeert de gemeente in een sluitende aanpak op overlast gevende personen. Deze aanpak is casuïstiek van karakter en kan daarom niet worden opgenomen in de gebiedsjaarplannen, maar heeft wel een zeer grote invloed op de veiligheidsgevoelens van de wijkbewoners.

- 4 'Conform de wijze waarop het dualistische bestel in Barendrecht is vormgegeven informeert het college de raad op hoofdlijnen over de uitvoering van het veiligheidsbeleid'.

Wij informeren de raad jaarlijks over de actuele stand van zaken in het kader van veiligheid. Daarnaast bespreekt de raad uitwerkingsvoorstellen vanuit het IVB. Ook in de begroting en jaarrekening besteden wij veel aandacht aan veiligheid. Gebiedsjaarplannen is een instrument in de uitvoering en wordt daarom door ons vastgesteld, en ter kennisname aan de raad gestuurd. Wij zijn derhalve van mening dat wij de raad correct en intensief betrekken. Wij willen afstand nemen van uw opmerking dat de burgemeester de raad onjuist heeft geïnformeerd over het niet meer opstellen van wijkveiligheidsplannen. Zoals u aangeeft was dit ambtelijk in bespreking. Er was nog geen overleg met de burgemeester en besluitvorming hierover volgde pas later.

samenvattend

Wij kunnen uw conclusies maar beperkt delen en zijn van mening dat de conclusies te stellig zijn. De onderzoeksvraag is procesmatig van aard en beslaat slechts een klein deel van onze aanpak. Uw rapport wekt in titel en inhoud de indruk een beoordeling van onze aanpak van veiligheid te zijn en dat is niet het geval. Wij onderschrijven de noodzaak de meetbaarheid te verbeteren. Wij zullen de aanbevelingen hieromtrent daarom ter harte nemen.

3-2 nawoord

De rekenkamer dankt B en W voor zijn reactie op het rapport. Deze reactie geeft ons aanleiding tot de volgende opmerkingen.

3-2-1 conclusies

In zijn algemene reactie en in zijn reactie op de eerste en laatste hoofdconclusie gaat het college in op de opmerkingen van de Rekenkamer Barendrecht over de informatievoorziening aan de raad. Het college bestempelt in zijn reactie de wijkveiligheidsplannen en gebiedsplannen als operationele uitvoeringsplannen die voortkomen uit één veiligheidsveld van de vijf die het gemeentelijke veiligheidsbeleid bestrijkt. Het was niet de bedoeling van het college die plannen te gebruiken als instrument voor het samenspel met de raad. De raad wordt volgens het college voldoende geïnformeerd over de veiligheid via (informele) themabijeenkomsten, begroting en jaarverslag, een jaarlijkse stand van zaken en door bespreking van de uitwerkingsvoorstellen IVB. Verder neemt het college afstand van de opmerking van de rekenkamer dat de burgemeester de raad onjuist heeft geïnformeerd.

De kadernota's IVB en de budgettaire nota's geven een beeld op hoofdlijnen van het veiligheidsbeleid. Wat het beleid concreet inhoudt en wat het betekent voor de inwoners van Barendrecht wordt in ieder geval voor een deel uitgewerkt in de wijkveiligheidsplannen en gebiedsplannen. Beide typen plannen gaan uit van intensieve samenwerking met bewoners en partners in de wijken om de problemen te inventariseren en prioriteren en om samen die problemen aan te pakken. Die aanpak kan gevolgen hebben voor de inrichting van de buitenruimte in de wijken maar ook voor de bewegingsvrijheid van de bewoners.

Dit burgerbelang acht de rekenkamer dermate groot dat het college de raad actief bij deze plannen zou moeten betrekken en dat omgekeerd van de raad mag worden verwacht dat hij zelf stappen neemt om betrokken te zijn. Een goed voorbeeld van dit laatste betreft het tweede wijkveiligheidsplan. Het college had dit ter informatie toegestuurd en de raad heeft het ter behandeling geagendeerd.

De rekenkamer vindt themabijeenkomsten een waardevolle aanvulling op de reguliere commissie- en raadsvergaderingen. Zij kunnen daar echter niet voor in de plaats komen. Het gaat om informele bijeenkomsten waarin geen besluiten worden genomen en waarvan geen verslag wordt gemaakt. Een reconstructie van feiten op een later moment, zoals bij dit onderzoek, valt niet of niet goed te maken. Dergelijke bijeenkomsten kunnen dan ook geen invulling geven aan de controlerende of kaderstellende rol van de raad. Bij onderwerpen als deze zouden de bijeenkomsten kunnen dienen ter voorbereiding op behandeling en raad en commissie.

De rekenkamer heeft in haar rapport het verloop van de besluitvorming rond de wijkveiligheidsplannen geschetst. Hieruit blijkt dat er ambtelijk met het college overeenstemming was om de twee laatste wijkveiligheidsplannen niet op te stellen. Daarna heeft de burgemeester aan de raad gemeld dat die nog wel zouden worden opgesteld. De rekenkamer heeft dit niet als onjuist gekwalificeerd maar als een vergissing.

Het college onderkent dat het opstellen en uitvoeren van de plannen arbeidsintensief is en heeft geleid tot het bijstellen van de plannen. Het gaat echter niet in op de oorzaak: de ambities van het college versus de beschikbare ambtelijke capaciteit en mogelijkheden van de betrokken partners. Als deze niet in balans zijn zullen vergelijkbare problemen zich op dit terrein en mogelijk ook op andere terreinen blijven

voordoen en kan dit leiden tot een afnemend vertrouwen van de Barendrechtse burger, omdat ambities (steeds) niet kunnen worden waargemaakt.

Het college vindt de conclusie van de rekenkamer onjuist dat de wijkveiligheid onvoldoende wordt gewaarborgd, doordat niet alle wijkveiligheidsplannen zijn en zullen worden gerealiseerd en wijkveiligheid maar een zeer beperkt aspect is in de gebiedsplannen. Het college onderbouwt dit door te wijzen op de aanpak die volgt uit het nieuwe IVB en de sluitende aanpak op overlast gevende personen.

De wijkveiligheidsplannen vormden de concretisering op wijkniveau van de nota IVB uit 2004 voor alle toen benoemde speerpunten op het gebied van veiligheid. Vanuit dat perspectief houdt het niet realiseren van twee van de vier plannen een risico in voor de wijkveiligheid of beter gezegd voor het niet of onvoldoende verbeteren van die veiligheid. Dat risico is blijven bestaan bij de gebiedsplannen, omdat de inhoud van de wijkveiligheidsplannen maar beperkt is overgenomen in de gebiedsplannen. Aan dit risico dragen verder bij dat het beleid teveel uitgaat van regie en uitvoering door partners die hier (nog) niet aan kunnen voldoen en het mogelijke gebrek aan capaciteit bij de gemeente voor het invullen van de gemeentelijke rol.

De rekenkamer heeft geen onderzoek gedaan naar het integrale veiligheidsbeleid en heeft daar ook geen oordeel over. De rekenkamer sluit echter zeker niet uit dat de nieuwe aanpak van het college zal bijdragen aan een grotere veiligheid.

Het college merkt samenvattend nog op dat de onderzoeksvraag van de rekenkamer procesmatig van aard is en slechts een klein deel van de aanpak betreft terwijl het rapport in titel en inhoud de indruk wekt een beoordeling van de aanpak van veiligheid te zijn.

Het onderzoek was inderdaad procesmatig van aard. Het richtte zich op de totstandkoming van de wijkveiligheidsplannen en gebiedsplannen en de informatievoorziening daarover aan de raad. Heel beperkt heeft de rekenkamer opmerkingen gemaakt over de resultaten van deze plannen, zoals die naar voren kwamen uit interviews en geraadpleegde documenten. De effectiviteit van de plannen is niet onderzocht.

3-2-2 aanbevelingen

Uit de reactie van het college blijkt dat het slechts enkele van de aanbevelingen van de rekenkamer overneemt, namelijk die aanbevelingen die samenhangen met de noodzaak om de noodzaak om de meetbaarheid te verbeteren. Welke aanbevelingen het college daarbij bedoelt is niet duidelijk.

nota van bevindingen

1 inleiding nota van bevindingen

1-1 aanleiding

In 2004 heeft de gemeenteraad een beleidskader voor het veiligheidsbeleid vastgesteld. Op basis van dit kader zou het college in de periode 2004-2008 zorg dragen voor de totstandkoming van zes wijkveiligheidsplannen. Later is dit aantal bijgesteld tot vier plannen. Tussen 2004 en 2006 zijn als resultaat hiervan uiteindelijk twee wijkveiligheidsplannen opgeleverd. Vervolgens werd in de raadsvergadering van september 2007 de startnotitie veiligheid 2008-2011 vastgesteld. Deze startnotitie gaf richting aan een nieuw vast te stellen beleidskader voor veiligheid. Het beleidskader voor 2008 tot 2011 is beschreven in de nieuwe nota integraal veiligheidsbeleid (nota IVB). Hierin wordt gekozen voor een andere methode voor veiligheidsbeleid, waarbij gebruik gemaakt zal worden van integrale gebiedsplannen.

De rekenkamer vroeg zich af of altijd alle veranderingen in de projectaanpak (en gevolgen voor de doorloop) aan de raad zijn gecommuniceerd. Het was namelijk niet duidelijk wat er is gebeurd met de al eerder opgestelde wijkveiligheidsplannen. Ook was niet duidelijk te herleiden of het project van de totstandkoming van de wijkveiligheidsplannen is verlopen in overeenstemming met de gemaakte afspraken tussen raad en college en wat de gevolgen zijn van de niet tot stand gekomen plannen. Deze onduidelijkheid vormde de aanleiding voor dit onderzoek naar wijkveiligheid en wijkregie.

1-2 onderzoek rekenkamer

1-2-1 doelstelling en onderzoeksvragen

Met het onderzoek beoogt de rekenkamer:

- vast te stellen of de gemeenteraad goed is geïnformeerd over de voortgang in de totstandkoming van de wijkveiligheidsplannen en de daarmee behaalde resultaten;
- vast te stellen of de gemeenteraad goed is geïnformeerd over de redenen waarom niet alle wijkveiligheidsplannen tot stand zijn gekomen;
- vast te stellen of het college de resultaten en verbeterpunten uit de gerealiseerde wijkveiligheidsplannen meegenomen heeft in het project voor het opstellen van de nieuwe gebiedsplannen en de raad daarover heeft geïnformeerd.

De centrale vragen in het onderzoek luiden daarom:

- Heeft het college het project voor de totstandkoming van de wijkveiligheidsplannen op een SMRT (specifiek, meetbaar, realistisch en tijdgebonden) manier opgezet en heeft ze de raad over de totstandkoming van de wijkveiligheidsplannen tijdig en juist geïnformeerd?
- Heeft het college de resultaten en verbeterpunten uit de gerealiseerde wijkveiligheidsplannen meegenomen in het project voor het opstellen van de nieuwe gebiedsplannen en heeft het college de raad hierover geïnformeerd?

De centrale vragen zijn uitgewerkt in de volgende deelvragen:

- 1 Is het project van de wijkveiligheidsplannen SMRT opgezet?
- 2 Waarom zijn niet alle beoogde wijkveiligheidsplannen tot stand gekomen?

- 3 Heeft het college zich hierover verantwoord? Zo ja, welke informatie heeft de raad ontvangen? Was deze informatie tijdig en juist?
- 4 Beschikt het college over informatie over de resultaten die op basis van de wijkveiligheidsplannen zijn behaald?
- 5 Heeft het college vastgesteld of er verbeterpunten zijn in het project wijkveiligheidsplannen die relevant zijn voor de nieuwe gebiedsplannen?
- 6 Is de informatie over de behaalde resultaten en de verbeterpunten meegenomen in de ontwikkeling van de nieuwe gebiedsplannen? En heeft het college de raad daarover geïnformeerd?
- 7 Hoe verhouden de wijkveiligheidsplannen zich tot de nieuwe gebiedsplannen en heeft het college hier toelichting op gegeven aan de raad?

In september 2009 heeft de directeur Rekenkamer Barendrecht gesproken met de raad en het college over dit onderzoek. Alle partijen gaven aan niet alleen te willen terugblikken op een project dat al was afgesloten, zonder te komen tot bruikbare conclusies voor de huidige uitvoering van wijkveiligheid binnen de wijkregie. De rekenkamer besloot daarom om het onderzoek ook te richten op de totstandkoming van de gebiedsplannen en de eerste bevindingen daarvan. Daartoe zijn aanvullend de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- 8 Hoe verhouden de wijkveiligheidsplannen zich tot de nieuwe wijkregie en heeft het college hier toelichting op gegeven aan de raad?
- 9 Wat zijn gebiedsplannen?
- 10 Wat zijn de eerste ervaringen met gebiedsgericht werken?

1-2-2 afbakening onderzoek

Het onderzoek richt zich op de totstandkoming van de wijkveiligheidsplannen in de periode 2004-2008. Aandachtspunten in het onderzoek zijn onder meer:

- de opzet van het projectplan 'wijkveiligheidsplannen';
- de tijdige totstandkoming van en behaalde resultaten met de wijkveiligheidsplannen;
- de verantwoordingsinformatie over de totstandkoming van en behaalde resultaten met de wijkveiligheidsplannen;
- ook zal aandacht worden besteed aan de verbeterpunten in het project wijkveiligheidsplannen ten behoeve van de nieuwe gebiedsplannen.

De kwaliteit van de wijkveiligheidsplannen zelf blijft in dit onderzoek buiten beschouwing. Ook de feitelijke uitvoering van de wijkveiligheidsplannen is niet in dit onderzoek meegenomen. Wel heeft de rekenkamer aandacht besteed aan de totstandkoming en kwaliteit van de nieuwe gebiedsplannen. Daarnaast heeft zij beperkt onderzocht wat de eerste ervaringen met wijkregie c.q. gebiedsgericht werken zijn.

1-2-3 normen

De normen die in het onderzoek zijn gehanteerd, zijn ontleend aan wet- en regelgeving, wetenschappelijke en vakliteratuur en eerdere onderzoeken van de rekenkamer.

1-2-4 bestuurlijke verantwoordelijkheid

In het college van Barendrecht is sinds 1 juli 2005 de burgemeester J. van Belzen bestuurlijk verantwoordelijk voor de portefeuille Openbare orde en veiligheid. In de periode daarvoor was burgemeester M.Th. van de Wouw verantwoordelijk. Voor de realisatie van wijkregie en de ontwikkeling van gebiedsplannen is de verantwoordelijke wethouder Zuurbier.

2 project wijkveiligheidsplannen

In dit hoofdstuk is de volgende onderzoeksvraag beantwoord:

- Is het project van de wijkveiligheidsplannen SMRT opgezet?

In tabel 2-1 zijn de normen die worden gehanteerd bij de beantwoording van deze vraag weergegeven.

tabel 2-1: norm en criteria

norm	criteria
Het project van de wijkveiligheidsplannen is SMRT opgezet.	S (<i>specifiek</i>): de doelen van het project zijn maar voor één uitleg mogelijk.
	M (<i>meetbaar</i>): de doelen van het project zijn kwantitatief geformuleerd.
	R (<i>realistisch</i>): - er is een projectplanning; - in de planning is aannemelijk gemaakt dat de doelen gehaald zullen worden.
	T (<i>tijdgebonden</i>): er is aangegeven wanneer welke producten en afspraken af moeten zijn.

Op 8 november 2004 is de Bestuursopdracht voor het wijkveiligheidsplan Waterkant, Meerwede en Havenkwartier vastgesteld. Deze Bestuursopdracht kan worden gezien als het projectplan van het eerste wijkveiligheidsplan. In deze bestuursopdracht komen verschillende onderwerpen aan de orde:

- definities
- visie/uitgangspunten
- doelstelling
- positionering wijkveiligheidsplannen
- verantwoordelijkheden
- bevoegdheden
- realisering
- communicatie
- budget
- tijdpad
- voorstel.

In de volgende paragrafen is de SMRT-toets op de bestuursopdracht uitgewerkt.

2-1 specifiek

De doelstelling is niet specifiek geformuleerd

In het projectplan voor het opstellen van wijkveiligheidsplannen is één doelstelling opgenomen, die bestaat uit drie componenten. De doelstelling is als volgt geformuleerd:

- 1 Het behalen van de ambitie, zoals verwoord in de nota IVB (2004): 'Barendrecht streeft naar een schone en veilige gemeente, waarin bewoners zich veilig voelen.'
- 2 Het doen van systematisch onderzoek naar objectieve en subjectieve veiligheid op wijkniveau.
- 3 Het formuleren van maatregelen, het benoemen van prioriteiten, alsmede het uitvoeren en evalueren van de vastgestelde maatregelen in samenspraak met bewoners(organisaties), bedrijven, politie, Openbaar Ministerie en maatschappelijke organisaties.

Geen van de drie componenten uit de doelstelling is specifiek geformuleerd. Zo is bijvoorbeeld voor de eerste component uit de doelstelling nergens in het projectplan gedefinieerd wat er bedoeld wordt met 'een schone en veilige gemeente, waarin bewoners zich veilig voelen'. Wanneer spreek je van schoon? Wanneer spreek je van veilig? Wat is veilig voelen? De antwoorden op deze vragen zijn in het projectplan niet beantwoord. Ook in de nota IVB, die ten grondslag ligt aan deze ambitie, wordt hierover geen duidelijkheid verschaft, zelfs niet in de subdoelstellingen. Nergens wordt expliciet duidelijk gemaakt wat er precies met de ambitie wordt bedoeld.

Ander voorbeeld van het ontbreken van specificiteit is het tweede deel van de doelstelling. Dit deel spreekt over systematisch onderzoek doen naar objectieve en subjectieve veiligheid. In de nota IVB zijn wel de definities van deze vormen van veiligheid weergegeven maar wat er precies bedoeld wordt met 'systematisch onderzoek' is niet gedefinieerd. Eenzelfde geldt voor het derde deel van de doelstelling waarin bijvoorbeeld het niveau van maatregelen niet duidelijk is gespecificeerd.

2-2 meetbaar

De doelstelling van het project is niet meetbaar geformuleerd.

De doelstelling zoals in de vorige paragraaf omschreven is niet kwantitatief geformuleerd. Er is in het projectplan niet kwantitatief omschreven wanneer de gemeente schoon en veilig is en ook niet wanneer bewoners zich veilig voelen.

Ook in de subdoelen in de onderliggende nota IVB ontbreekt het aan een meetbare formulering. Deze doelen zijn wel in termen van verminderen, verbeteren en bevorderen geformuleerd, maar ze zijn niet kwantitatief gemaakt. Om te kunnen spreken in termen van verbeteren e.d. zou er ook een 0-meting ten grondslag aan de doelstellingen moeten liggen. Pas dan weet je wanneer er sprake is van een verbetering of vermindering. Op welke gegevens deze 0-meting gebaseerd zal worden, is wel beschreven in het projectplan. Deze 0-meting was echter nog niet uitgevoerd op het moment dat de doelen zijn vastgesteld en het ontbrak aan duidelijkheid wanneer deze meting zou plaatsvinden.

2-3 realistisch

Het is niet mogelijk om vast te stellen of de doelstelling van het project realistisch is.

Over de mate waarin de doelstelling van het project realistisch is, is weinig te zeggen aangezien niet duidelijk is welke resultaten in het verleden op deze terreinen zijn behaald en niet duidelijk is wat er precies wordt gedaan om de doelen te halen. De geformuleerde doelstelling heeft voornamelijk betrekking op de inzet van activiteiten. Ook de mate waarin de subdoelstellingen in de onderliggende nota IVB realistisch zijn, kan niet worden bepaald. Door het ontbreken van specificiteit, meetbaarheid en tijdsgebondenheid valt niet in te schatten of de desbetreffende subdoelen realistisch zijn.

2-4 tijdgebonden

Er is aangegeven wanneer de plannen gereed moeten zijn. Er is niet aangegeven wanneer de doelen bereikt moeten zijn.

In de bestuursopdracht is een tijdpad opgenomen. Dit tijdpad gaat in op de totstandkoming van het eerste wijkveiligheidsprogramma. Voor het wijkveiligheidsprogramma Waterkant, Meerwede en Havenkwartier is ook een draaiboek opgesteld. In dit draaiboek is in detail bepaald welke tussenproducten gerealiseerd moeten worden om tot het wijkveiligheidsplan te komen. In de nota IVB staat ook een tijdsplanning. Deze gaat over de totstandkoming van de zes wijkveiligheidsplannen. In dat plan staat dat het eerste wijkveiligheidsplan gereed moet zijn in september 2004. Volgens het (later opgestelde) draaiboek is dat juni 2005.

Wanneer het doel en de subdoelen gehaald moeten zijn, is nergens weergegeven.

2-5 samenvatting

De bestuursopdracht voor het verbeteren van de wijkveiligheid door het opstellen van wijkveiligheidsplannen is niet SMRT geformuleerd. Ook in de onderliggende nota IVB ontbreekt het aan SMRT geformuleerde doelstellingen en subdoelstellingen.

3 totstandkoming wijkveiligheidsplannen

In dit hoofdstuk zijn de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Waarom zijn niet alle beoogde wijkveiligheidsplannen tot stand gekomen?
- Heeft het college zich hierover verantwoord? Zo ja, welke informatie heeft de raad ontvangen? Was deze informatie tijdig en juist?
- Beschikt het college over informatie over de resultaten die op basis van de wijkveiligheidsplannen zijn behaald?

De normen en criteria die zijn gehanteerd bij het beantwoorden van deze vragen zijn opgenomen in onderstaande tabel.

tabel 3-1: normen en criteria

norm	criteria
Het college heeft de raad tijdig en juist geïnformeerd, zodat de raad een beslissing over de wijziging van de kaders kon nemen.	De raad heeft een beslissing genomen over de wijziging van de kaders. Tijdig: voordat de uitvoering van het beleid is gewijzigd. Juist: de informatie is correct.
Het college heeft inzicht in de resultaten die op basis van de wijkveiligheidsplannen zijn behaald.	Er is een document waaruit blijkt welke resultaten met de wijkveiligheidsplannen zijn bereikt.

3-1 totstandkoming wijkveiligheidsplannen

De capaciteit die nodig bleek om wijkveiligheidsplannen op te stellen was veel groter dan de capaciteit die het college daarvoor beschikbaar had gesteld. Ook was sprake van een tekort aan middelen. Als gevolg hiervan is het aantal op te stellen wijkveiligheidsplannen teruggebracht van zes naar vier. In combinatie met de invoering van de wijkregie leidde dit tot het stopzetten van de ontwikkeling van wijkveiligheidsplannen. Uiteindelijk zijn twee wijkveiligheidsplannen gerealiseerd.

3-1-1 ontwikkeling wijkveiligheidsplannen

De nota IVB is op 28 juni 2004 vastgesteld in de raad. In deze nota is opgenomen dat er zes wijkveiligheidsplannen zullen komen in de periode 2004 tot en met 2007.¹ De keuze voor zes wijken (en daarmee verbonden de plannen) is gebaseerd op de wijkindeling van de politie. Deze kende zes wijken met buurtagenten. Om de zes wijkveiligheidsplannen te realiseren heeft het college op 8 november 2004 een bestuursopdracht gegeven aan de afdeling Openbare orde en Veiligheid (OOV). De bestuursopdracht richt zich voornamelijk op de realisatie van het eerste wijkveiligheidsplan voor de wijken Meerwede, Havenkwartier en Waterkant.

De afdeling OOV is hier voortvarend mee aan de slag gegaan. Eerst zijn de voorgenomen maatregelen van de overige afdelingen binnen de gemeente

¹ Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Barendrecht 2003-2006, p. 36

geïntegreerd. Ook zijn de actiepunten uit de nota IVB voor zover mogelijk geïntegreerd in een pakket aan maatregelen. Dit pakket aan maatregelen is voorgelegd aan bewoners op de zogenoemde stickeravonden. De maatregelen zijn aan hen voorgelegd met de vraag of ze realistisch zijn. Ook konden de wijkbewoners door middel van het plakken van stickers de door hun gewenste maatregelen aangeven. De maatregelen zijn ook aan betrokken deskundigen uit het veld (andere afdelingen en politie) voorgelegd. Ook deze partijen konden een eigen prioriteitstelling aanbrengen. De uiteindelijke prioritering van gewenste maatregelen van burgers en betrokken partijen voor het eerste wijkveiligheidsplan verschilde niet tot nauwelijks. De maatregelen zijn in volgorde van prioriteitstelling vastgelegd in het wijkveiligheidsplan, waarbij ook de verantwoordelijke partij en deadline zijn benoemd. In juni 2005 wordt het eerste wijkveiligheidsplan door het college vastgesteld.

De afdeling OOV heeft de totstandkoming van het eerste wijkveiligheidsplan geëvalueerd. In deze evaluatie heeft de afdeling OOV hun taken en formatie op een rij gezet. Ook heeft de werkeenheid gekeken hoeveel uur er in het eerste plan is gaan zitten. Op basis van de beschikbare personeelsformatie in relatie tot haar takenpakket komt de afdeling OOV tot de conclusie dat per jaar één wijkveiligheidsplan en één evaluatie ontwikkeld c.q. uitgevoerd kan worden. Dit in tegenstelling tot de in de nota IVB opgenomen planning om twee wijkveiligheidsplannen per jaar te ontwikkelen.² De resultaten van deze evaluatie zijn tegelijk met het eerste wijkveiligheidsplan door het college besproken. Op basis van de resultaten van de evaluatie heeft het college op 28 juni 2005 besloten om één wijkveiligheidsplan per jaar op te stellen in plaats van zes in vier jaar. Hiermee besloot het college dus tevens om het opstellen van de wijkveiligheidsplannen te vertragen.

Op 18 april 2006 is het college akkoord gegaan met het opstellen van het tweede wijkveiligheidsplan. Uit de bijbehorende notitie blijkt dat de ambitie van het college opnieuw naar beneden is bijgesteld: er wordt niet alleen uitgegaan van maar één wijkveiligheidsplan per jaar maar ook van vier in plaats van zes wijken. In november 2006 vonden de gesprekken met professionals (partners) en de stickeravonden met de burgers plaats. De betrokkenheid van de burgers in de wijk bleek laag. Begin 2007 is het tweede wijkveiligheidsplan, Barendrecht-Oost, afgerond. Op 13 maart 2007 heeft het college dit tweede wijkveiligheidsplan vastgesteld. In de bijbehorende notitie is ook te lezen dat het oorspronkelijke plan van zes wijkveiligheidsplannen is teruggedraaid tot vier.³

3-1-2 stopzetten ontwikkeling wijkveiligheidsplannen

Na het opleveren van het tweede wijkveiligheidsplan zijn in het najaar van 2007 nog enkele voorbereidende werkzaamheden voor het opstellen van het derde wijkveiligheidsplan uitgevoerd. In december 2007 is door het college vastgesteld dat er met de komst van wijkregie gebiedsplannen zullen worden opgesteld. Voor de betrokken medewerkers was duidelijk dat deze gebiedsplannen en wijkveiligheidsplannen veel overlap zouden vertonen en dat het naast elkaar laten bestaan onduidelijkheid bij bewoners en partners zou veroorzaken. Dit was aanleiding voor de afdeling OOV om intern na te gaan hoe er over de toekomst van de wijkveiligheidsplannen gedacht werd. Hieruit bleek dat het afdelingshoofd de toegevoegde waarde van wijkveiligheidsplannen als verzameldocument van staand beleid te gering vond om daarvoor het

² Notitie organisatie Openbare Orde & Veiligheid, p.4

³ Collegestuk Tweede wijkveiligheidsplan Barendrecht-Oost, bijlage bij advies (01-03-2007), p.1

capaciteitsbeslag op de afdeling te kunnen verantwoorden. Op basis daarvan heeft de afdeling OOV de burgemeester geïnformeerd geen heil meer te zien in het verder ontwikkelen van wijkveiligheidsplannen maar zich te willen concentreren op de gebiedsplannen. De burgemeester en de rest van het college deelden deze ambtelijke zienswijze. In overleg met het college is er toen door de teamcoördinator bewust voor gekozen om het derde wijkveiligheidsplan niet af te ronden en geen extra capaciteit meer te besteden aan de ontwikkeling van de resterende wijkveiligheidsplannen. Deze zijn dan ook nooit opgesteld en door het college vastgesteld. De afdeling OOV ging zich concentreren op de totstandkoming van wijkregie en gebiedsplannen en heeft deze taak met ingang van januari 2008 vormgegeven.

3-1-3 redenen stopzetten ontwikkeling wijkveiligheidsplannen

De rekenkamer heeft gevraagd wat de reden is dat de beoogde wijkveiligheidsplannen niet tot stand zijn gekomen. Uit interviews blijkt dat het een combinatie is van capaciteitstekort, een tekort aan beschikbare middelen en het invoeren van wijkregie. Verder is er sprake geweest van wisseling van coördinatoren van de afdeling OOV. Dat heeft ook geen positief effect gehad op de wijkveiligheidsplannen.

De realisatie van zes wijkveiligheidsplannen was niet haalbaar met de beschikbare ambtelijke capaciteit (2,5 fte). Uit de eerder genoemde evaluatie door de afdeling OOV bleek dat het realiseren van een wijkveiligheidsplan veel tijd vergt, onder meer door de communicatie met burgers en het verkrijgen van informatie over activiteiten van partners. Het ambitieniveau van zes plannen was naar de mening van medewerkers van de afdeling OOV dan ook te hoog om te kunnen realiseren, zeker naast de andere lopende werkzaamheden die ook hoge prioriteit kenden.

De afdeling OOV heeft toen een vergelijking gemaakt met het veiligheidsbeleid van Rotterdam. Een van de argumenten voor het verkleinen van het aantal wijken was dat in Rotterdam de veiligheidsplannen ook voor veel grotere wijken worden geschreven, dus kan volgens de afdeling OOV een gemeente als Barendrecht ook wel voor grotere gebieden een wijkveiligheidsplan schrijven. Daarnaast vond men het maar de vraag of de gemeente Barendrecht de wijkveiligheidsplannen wel nodig heeft (qua bevolkings-samenstelling en veiligheid). Dit gezien in het licht van het ontbreken van genoeg personeelscapaciteit. Vandaar dat men heeft besloten om het aantal wijken terug te brengen van zes naar vier. Het niet meer opstellen van de resterende wijkveiligheidsplannen leverde volgens geïnterviewden geen problemen op voor de veiligheid.

Ook miste een goede regie. Het ontbrak aan de juiste bestuurlijke verhoudingen dan wel stuurgroepen om maatregelen af te dwingen. Zo is de geplande stuurgroep IVB nooit tot stand gekomen. Er was weliswaar een veiligheidsstaf voor rampenbestrijding, maar daar kon men problemen rondom wijkveiligheidsplannen niet naar opschalen. Dit leidde tot een situatie waarin medewerkers van de afdeling OOV echt het project moesten trekken om voortgang te boeken, terwijl zij ook veel andere lopende zaken moesten oppakken.

De aandacht voor het veiligheidsbeleid binnen de gemeente was destijds beperkt. Op veel terreinen werden niet voldoende maatregelen getroffen, waardoor die terreinen juist veiligheidsproblemen gingen opleveren in plaats van dat ze werden weggenomen. Het oplossen van die problemen viel vervolgens ook onder de verantwoordelijkheid van de afdeling OOV, die daardoor steeds meer werkzaamheden moest verrichten met dezelfde beschikbare capaciteit en middelen.

Een andere oorzaak was het beschikbare budget. Volgens de directeur was het budget van € 200.000 voldoende om de wijkveiligheidsplannen tot stand te laten komen, omdat die vooral bestonden uit staand beleid. Het beleid wat daarin was opgenomen, kwam uit bestaande budgetten. De meerwaarde van de wijkveiligheidsplannen lag in de prioritering die uit de stickeravonden met de bewoners kwam. De medewerkers van afdeling zelf gaven echter in de interviews aan dat het budget te beperkt was om de resultaten van de plannen en het proces te kunnen laten onderzoeken en een goed monitoringssysteem voor de resultaten van de wijkveiligheidsplannen op te zetten.

De meeste geïnterviewden geven aan dat in het algemeen het ambitieniveau binnen de gemeente zeer hoog was en nog steeds is. Er werden voor de realisatie van de wijkveiligheidsplannen geen prioriteiten gesteld en de beschikbare capaciteit en middelen waren niet toereikend om alle gestelde kaders te kunnen realiseren. Er werd echter nooit ambtelijk of bestuurlijk naar de raad teruggekoppeld dat er prioriteiten moesten worden gesteld of dat taken niet volgens afspraak konden worden vervuld. De geïnterviewden gaven aan dat dit niet binnen de werkcultuur van Barendrecht paste.

3-2 verantwoording

Het college heeft de raad niet zodanig geïnformeerd dat de raad een besluit over de bijgestelde kaders kon nemen. De informatievoorziening was niet tijdig.

Nadat het college het eerste wijkveiligheidsplan in juni 2005 heeft vastgesteld, wordt dit wijkveiligheidsplan in augustus 2005 ter kennisname naar de commissie Samenlevingszaken gestuurd. De commissie wordt niet actief in de gelegenheid gesteld om op dit plan te reageren. Wel wordt door de afdeling OOV in november 2005⁴ een presentatie gehouden voor de commissie Samenlevingszaken. In deze presentatie wordt kort aangegeven hoe het eerste wijkveiligheidsplan tot stand is gekomen en wat de resultaten waren van de evaluatie van de afdeling OOV. In deze presentatie wordt ook meegedeeld dat het college heeft besloten om af te wijken van de kaders die de raad heeft gesteld door maar vier wijkveiligheidsplannen te zullen realiseren over een langere periode verspreid. Omdat het college besloten had om de wijkveiligheidsplannen als uitvoeringsprogramma's te zien, heeft het college hiervoor geen goedkeuring aan de raad gevraagd maar dit ter kennisname voorgelegd. Er is dus geen raadsbesluit over genomen.

In januari 2006 geeft de afdeling OOV een presentatie over wijkveiligheid aan de commissie Samenlevingszaken. Deze presentatie geeft een procesbeschrijving van het opstellen van wijkveiligheidsplannen weer. Ook de evaluatie van de werkeenheden OOV in relatie tot de beschikbare capaciteit komt in deze presentatie kort aan bod. Hierbij wordt aangegeven dat één wijkveiligheidsplan per jaar opstellen realistisch is (in plaats van twee). Er wordt niet ingegaan op de planning voor de resterende wijkveiligheidsplannen.

Het tweede wijkveiligheidsplan is op 19 maart 2007 ter kennisname naar de commissie gestuurd. In de bijlage staat dat er vier wijkveiligheidsplannen zullen worden uitgevoerd in plaats van zes.

⁴ Collegestuk Proces 2^e wijkveiligheidsplan, notitie aan het college (18 april 2006), p.1

In september 2007 verschijnt de startnotitie Integrale Veiligheid 2008-2011, waarin het begrip wijkregie wordt geïntroduceerd. Wat onder wijkregie wordt verstaan is niet duidelijk. Op 17 december wordt, op basis van een collegenotitie, vervolgens in de raad vastgesteld dat wijkregie zal worden ingevoerd. In de raad wordt niet gesproken over de eventuele gevolgen van de invoering van wijkregie voor de totstandkoming van wijkveiligheidsplannen. Zoals eerder opgemerkt in paragraaf 3-1 is dat op ambtelijk niveau wel het geval en stemt het college in met het voortel van OOV het derde wijkveiligheidsplan niet af te ronden en geen capaciteit meer te steken in nieuwe wijkveiligheidsplannen. Het college heeft de raad hierover niet geïnformeerd.

In de commissievergadering van 10 maart 2008 wordt de evaluatie van het integraal veiligheidsbeleid 2004-2007 besproken. In deze vergadering merkt een raadslid op dat in de evaluatie is aangegeven dat drie van de vier wijkveiligheidsplannen zijn gerealiseerd en dat het vierde plan zal worden gerealiseerd in het kader van wijkregie.⁵ Hij vraagt zich af 'of dit wel handig is'. Burgemeester Van Belzen geeft aan dat 'het wijkveiligheidsplan een aanvulling kan zijn op wijkregie' en dat men 'doorgaat met het opstellen van wijkveiligheidsplannen overeenkomstig de afspraak met de raad'. Vervolgens wordt in oktober 2008 in het college een voorstel aan de raad voorbereid om de wijkregie verder vorm te geven en te starten met het opstellen van de gebiedsplannen. Daarbij wordt voorgesteld om de wijkveiligheidsplannen te integreren in de gebiedsplannen. In de commissievergadering van 3 november 2008 stemt de commissie hiermee in.

3-3 resultaten

Het ontbreekt aan inzicht in de resultaten die op basis van de wijkveiligheidsplannen zijn behaald

In de nota IVB staat aangegeven dat na één, anderhalf of twee jaar het effect van de maatregelen uit het wijkveiligheidsplan moet worden geëvalueerd. De termijn van evaluatie zal voorafgaand aan het plan moeten worden vastgesteld.⁶ Het eerste wijkveiligheidsplan vermeldt vervolgens wel dat een algemene evaluatie van het gehele wijkveiligheidsplan zal plaatsvinden, maar geeft niet aan wanneer en door wie deze evaluatie zal moeten worden uitgevoerd.⁷ Uit gesprekken met medewerkers heeft de rekenkamer vernomen dat er geen evaluatie van de wijkveiligheidsplannen heeft plaatsgevonden.

Wel is er voor het opstellen van de wijkveiligheidsplannen gebruik gemaakt van monitoring van het veiligheidsgevoel onder de burgers. Hiertoe heeft het college tweejaarlijks de vrije ruimte in de Barendrechtse Barometer benut voor vragen die een weergave van het veiligheidsgevoel onder burgers moest meten. Voor het tweede wijkveiligheidsplan is gebruik gemaakt van de regionale veiligheidsindex. Ook heeft het college gebruik gemaakt van objectieve gegevens, zoals aantal meldingen van braak bij de politie.

⁵ Dit betreft een verschrijving in de evaluatie. Het derde wijkveiligheidsplan is nooit tot stand gekomen en er was door het college al besloten dat er geen activiteiten meer werden ontplooid om het derde en vierde wijkveiligheidsplan nog te ontwikkelen.

⁶ Nota Integraal Veiligheidsbeleid, p. 50

⁷ Wijkveiligheidsplan Waterkant, Meerwede, Havenkwartier, 22-06-2005, p. 21

Uit de evaluatie van de nota IVB van 17 december 2007 blijkt dat meerdere doelstellingen uit het veiligheidsbeleid zijn gerealiseerd. Het is echter niet duidelijk welke bijdrage de wijkveiligheidsplannen aan deze realisatie hebben bijgedragen. Met name ontbreekt het aan een analyse per wijk voor wat betreft de veiligheidsbeleving onder de burgers. Ook de causale relatie tussen het verschijnen van een wijkveiligheidsplan en de gemeten resultaten is niet aangetoond. Zo is niet duidelijk of de wijkveiligheid in de wijken waar wel een wijkveiligheidsplan voor is opgesteld significant meer is verbeterd dan in de wijken waar geen wijkveiligheidsplan voor is opgesteld.

3-4 samenvatting

Niet alle toegezegde wijkveiligheidsplannen zijn gerealiseerd. Door verandering van de wijkindeling van de politie en een niet toereikende capaciteit om alle plannen overeenkomstig de initiële planning op te stellen heeft het college besloten om van zes wijken de indeling aan te passen naar vier wijken, waarvoor een plan moest worden opgesteld. Ook is besloten om niet twee plannen per jaar, maar één plan per jaar te realiseren. Uiteindelijk zijn maar twee wijkveiligheidsplannen gerealiseerd. Dit is niet allemaal aan de raad gecommuniceerd. Het afwijken van raadsaders is nooit als besluit aan de raad voorgelegd, maar als kennisgeving meegedeeld.

Daarnaast is niet duidelijk welke resultaten zijn behaald als gevolg van de wijkveiligheidsplannen. Alhoewel de ontwikkeling in het veiligheidsgevoel van de burgers periodiek is gemeten en gebruik is gemaakt van objectieve veiligheidsgegevens van de politie ontbreekt het aan inzicht in een oorzakelijk verband met de desbetreffende wijkveiligheidsplannen.

tabel 3-2: overzicht tijdsbalk

2004

14 juni	Nota Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) besproken in commissie Samenlevingszaken
28 juni	Nota Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) vastgesteld door de raad
8 november	Bestuursopdracht eerste wijkveiligheidsplan

2005

4 april	Presentatie resultaten Barendrechtse Barometer in de Samenlevingszaken
mei/juni 2005	Stickeravonden bewoners eerste veiligheidswijken
28 juni	Vaststellen eerste wijkveiligheidsplan door college en besluit uitstellen tweede wijkveiligheidsplan
augustus	Eerste wijkveiligheidsplan ligt ter inzage bij commissie Samenlevingszaken

2006

9 januari	Presentatie wijkveiligheidsplannen in de commissie (procesgericht)
7 april	Goedkeuring college start tweede wijkveiligheidsplan
1 mei	Tussenevaluatie Nota Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) door college
9 en 23 november	Stickeravond en rondetafelgesprek tweede wijkveiligheidsplan

2007

13 maart	Vaststelling college tweede wijkveiligheidsplan, inclusief kennisgeving dat op termijn wijkveiligheidsplannen en wijkbeheer in elkaar zullen worden geschoven (bijbehorende notitie is van 26 januari 2007)
19 maart	Tweede wijkveiligheidsplan ligt ter inzage bij commissie Samenlevingszaken
Juli	Vorbereidende werkzaamheden/start derde wijkveiligheidsplan
29 augustus	College akkoord met opstellen projectorganisatie wijkregie per 1 januari 2008 en akkoord projectvoorstel
3 september	Startnotitie Integrale Veiligheid 2008-2011
6 december	Besluit college invoering wijkregie
17 december	Vaststelling invoering wijkregie in de raad

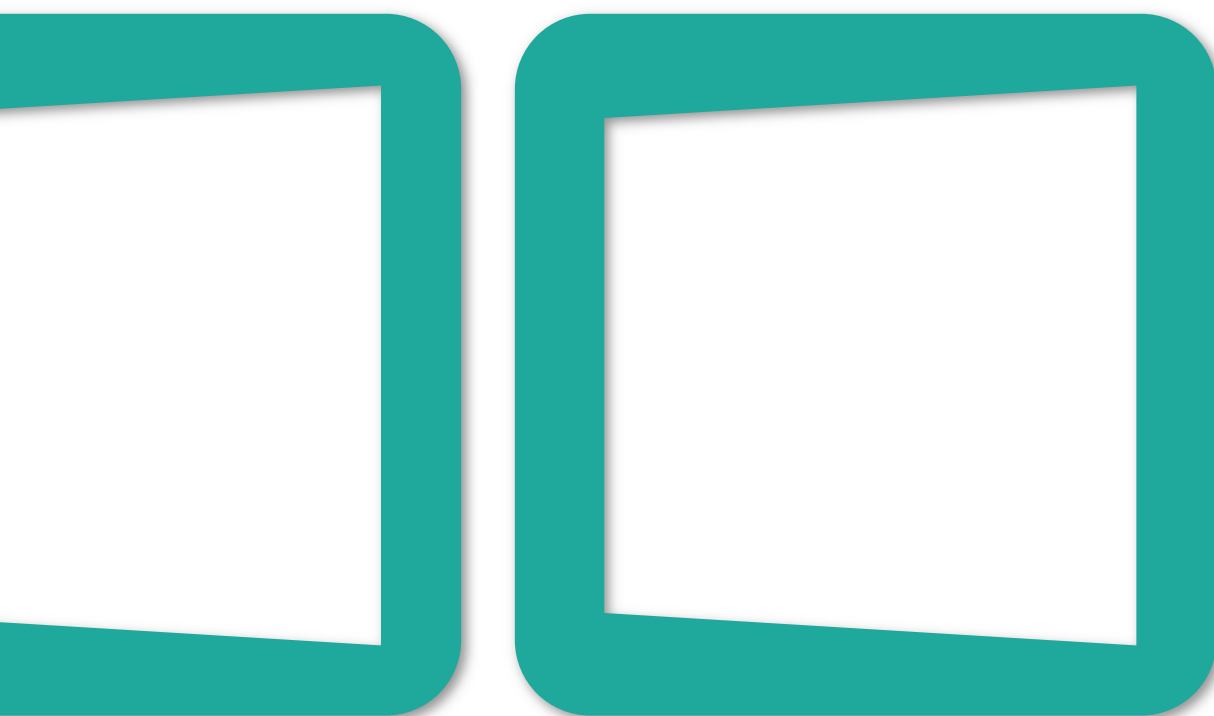
2008

1 januari	Officiële start projectorganisatie wijkregie en besluit afdeling OOV dat wijkveiligheidsplannen niet verder zullen worden afgerond
10 maart	Evaluatie Integrale Veiligheid 2004-2007 besproken in raad. De burgemeester geeft aan dat drie plannen zijn afgerond en dat ook het resterende plan nog volgens afspraak zal worden opgesteld
3 november	Raadsbesluit afschaffen van de wijkveiligheidsplannen en het overgaan tot gebiedsplannen (voorbereidend collegebesluit in oktober)

Rekenkamer

BARENDRECHT

4 van wijkveiligheidsplannen naar gebiedsplannen

In dit hoofdstuk worden de volgende vragen beantwoord:

- hoe verhouden de wijkveiligheidsplannen zich tot de nieuwe gebiedsplannen en heeft het college hier toelichting op gegeven aan de raad?
- heeft het college vastgesteld of er verbeterpunten zijn in het project wijkveiligheidsplannen die relevant zijn voor de nieuwe gebiedsplannen?
- is de informatie over de behaalde resultaten en de verbeterpunten meegenomen in de ontwikkeling van de nieuwe gebiedsplannen? En heeft het college de raad daarover geïnformeerd?
- wat zijn gebiedsplannen?
- wat zijn de eerste ervaringen met gebiedsgericht werken?

In de onderstaande tabel zijn de normen opgenomen die toegepast zijn bij het beantwoorden van deze vragen.

tabel 4-1: normen

normen	criteria
Het college heeft een toelichting gegeven aan de raad over de verhouding tussen de wijkveiligheidsplannen en de gebiedsplannen.	
Er is een evaluatie uitgevoerd.	Er is een document waarin de evaluatie (inclusief verbeterpunten) is opgenomen.
De informatie over de behaalde resultaten en de verbeterpunten is meegenomen in de ontwikkeling van de nieuwe gebiedsplannen.	
De raad is geïnformeerd over de behaalde resultaten en de verbeterpunten en hoe deze zijn meegenomen in de nieuwe gebiedsplannen.	

4-1 van wijkveiligheidsplannen naar wijkregie en gebiedsplannen

Het ontbreekt aan een formeel document waarin de verschillen tussen wijkregie, gebiedsplannen en wijkveiligheidsplannen worden toegelicht. Het college heeft wel de raad in een informatie-avond geïnformeerd over de ontwikkelingen van gebiedsplannen.

De overgang naar wijkregie is een principiële verandering geweest. In de wijkregie ligt nu de nadruk op samenwerken met partners. Niet alleen binnen de gemeente, maar ook met veel externe organisaties. Voorbeelden van partners zijn welzijnsinstellingen, scholen, woningbouworganisaties en bewonersorganisaties.

Het doel van de wijkregie is het stimuleren van een beter welbevinden en veiligheidsgevoel van de burgers. Dit kan volgens de gemeente worden gerealiseerd door burgers

actief te betrekken bij de beleidsuitvoering. Door middel van wijkregie worden ook initiatieven vanuit de bevolking gestimuleerd. De gemeente stelt daarvoor budgetten beschikbaar. Doel is te komen tot een situatie waarin de gemeente feitelijk geen regisserende rol meer heeft. Beoogd wordt dat de samenwerkingsverbanden worden vormgegeven door burgers en partnerorganisaties onder voorzitterschap van een burger. De gemeente is dan slechts faciliterend door middel van budget. Op dit moment heeft de gemeente nog wel een regisserende rol. Deze wordt ingevuld door met gebiedsregisseurs aanwezig te zijn bij overleg tussen de partners en als contactpersoon op te treden naar de burgers en partners toe. Regisseren omvat volgens de afdeling OOV niet het bepalen wat goed is voor de burger/ een bepaalde wijk. Dat is voorbehouden aan de burgers zelf.

Nevendoelstelling van wijkregie is om de gemeente meer vraaggericht werkend te krijgen. Dat is nu nog niet het geval.

In de eerste voorlopige evaluatie van de uitvoering van wijkregie zijn de hiervoor genoemde doelstellingen van wijkregie nader uitgewerkt en als volgt omschreven: 'In de gemeente Barendrecht wordt wijkregie gezien als methode om de leefbaarheid in wijken te vergroten. Wijkregie moet leiden tot een vergroting van de leefbaarheid van wijken doordat bewoners en professionals invulling gaan geven aan het eigenaarschap van hun leefomgeving.'

Aan deze doelstelling zijn de volgende subdoelstellingen verbonden:

- vergroten van de effectiviteit van de inzet van alle partners;
- verbinden van fysieke en sociale aanpak in wijken;
- vergroten van objectieve en subjectieve veiligheid;
- vergroten van betrokkenheid van bewoners bij hun wijk;
- versterken van sociale cohesie in de wijk;
- versterken van bewonersorganisaties;
- verbeteren van samenwerking tussen de wijkpartners;
- verbeteren van de dienstverlening aan burgers;
- optimaal afstemmen van het aanbod op de vraag.

Veel van de subdoelstellingen richten zich op de sociale component in de wijk.

De wijkveiligheid maakt slechts een beperkt onderdeel uit van de wijkregie.

In totaal zijn er zeven wijken benoemd waar een gebiedsplan voor moet worden opgesteld. Vier (het aantal van de wijkveiligheidsplannen) zou te weinig zijn, omdat de gebieden volgens de afdeling OOV dan te groot worden. Bewoners willen liever over hun eigen wijk spreken dan over een groter gebied. Drie wijken waren van een zodanige omvang dat zij daarom zijn 'opgeknipt' in twee gebieden. De vierde wijk is gelijk aan een gebied.

Begin 2009 is aan alle partners gevraagd om hun beleidsvoornemens en activiteiten voor het komende jaar voor alle wijken aan te leveren. De gezamenlijke beleidsvoornemens zijn verwerkt in de gebiedsplannen, op basis waarvan de gemeente een regisseursfunctie vervult.

Eén keer in de zes weken vindt overleg plaats tussen de gemeente en alle partners, waar de prioriteitstelling van de activiteiten wordt besproken. Dit is afwijkend van de wijkveiligheidsplannen, waar de afdeling OOV sturend aan de top van het plan stond.

Ook in de inhoud van de plannen is enige wijziging waar te nemen. Hoewel beide vormen van plannen veel regulier beleid hebben opgenomen, staat de nieuwe component sociale veiligheid hoog in de top vijf van de gebiedsplannen.

Voor een deel zijn de plannen in de gebiedsplannen al bestaand beleid en zijn daarvoor financieel ondervangen. Voor een ander deel staat er beleid in van de partners, wat door de partners zelf wordt gefinancierd. Daarnaast is er budget vrijgemaakt voor communicatie, waarmee de projecten rondom de totstandkoming van de gebiedsplannen worden betaald. Er wordt dus geen geld meer op veiligheidsbeleid geboekt voor de gebiedsplannen. Wel is er een beperkt budget beschikbaar voor de wijk-regisseurs om fysieke maatregelen te treffen. Dit betreft een budget van € 135.000.

Doordat wijkregie zich meer richt op de positie van veiligheid in het beleid en welke maatregelen moeten worden genomen, is de discussie over veiligheid met de gemeenteraad gewijzigd. Deze is volgens de betrokkenen meer inhoudelijk op het beleid gericht dan op incidenten (zoals vroeger vaak het geval was).

Jaarlijks wordt een avond georganiseerd voor de raad en partners in het veiligheidsbeleid, waarin het beleid wordt besproken. In januari 2009 was het thema van deze avond de gebiedsplannen. De raadsleden hebben tijdens deze avond van gedachten kunnen wisselen met college en betrokken partners over het veiligheidsbeleid en de beoogde opzet van de gebiedsplannen.

4-2 verbeterpunten en informatie aan de raad

Het is niet duidelijk in hoeverre de informatie over behaalde resultaten en verbeterpunten is meegenomen in de ontwikkeling van nieuwe gebiedsplannen. Doordat het ontbreekt aan een officiële evaluatie van de behaalde resultaten en verbetermogelijkheden van de wijkveiligheidsplannen is de raad hierover ook niet geïnformeerd.

Uit het voorgaande hoofdstuk blijkt dat niet duidelijk is welke resultaten als gevolg van de wijkveiligheidsplannen zijn behaald. Ten aanzien van de verbeterpunten voor het project bestaan er wel enige noties bij de betrokken medewerkers. Deze ervaringen en de noties over het project 'Wijkveiligheidsplannen' zijn echter nooit formeel vastgelegd. In 2004 was het idee in Barendrecht: 'we worden groot, dus we moeten meer richting wijkgericht werken gaan'. In dat verband is een pilot gehouden die niet succesvol was in Smitshoek. De ervaringen daarmee zijn wel meegenomen in de opzet van wijkregie.

De noties van de betrokken medewerkers over de realisatie van het project 'wijkveiligheidsplannen' komen op het volgende neer. Het ambitieniveau voor de realisatie van zeven gebiedsplannen in een jaar, is volgens de betrokkenen meer realistisch dan de ambitie voor de realisatie van wijkveiligheidsplannen. Destijds moesten zes en later vier plannen worden gerealiseerd door één medewerker. Deze medewerker had hiervoor slechts de helft van zijn tijd beschikbaar. Voor de zeven gebiedsplannen zijn er nu drie medewerkers, waarvan één medewerker ondersteuning, fulltime beschikbaar om de plannen vorm te geven. De ontwikkeling van het eerste gebiedsplan heeft relatief wel veel tijd gekost. Er is een format uitgedacht waaraan alle gebiedsplannen moeten voldoen. De overige plannen kunnen nu aan de hand van dit nieuwe format vermoedelijk sneller worden ontwikkeld. Risico dat men nu signaleert is dat enkele van de betrokken partners de ontwikkeling van de gebieds-

plannen nu te snel vindt gaan. Zij hebben minder capaciteit/middelen ter beschikking om in hetzelfde tempo mee te draaien als de gemeente. Hierdoor moeten zij nu meer inspanning leveren om het toch te kunnen realiseren. Vraag is in hoeverre deze partners daartoe in staat blijven. Temeer omdat registraties moeten worden aangepast en processen iets anders worden ingericht. Ook moet dit gerealiseerd worden op vrijwillige basis.

Het ontbreekt aan een duidelijke risicoanalyse, onder meer, ten aanzien van de deelname van partners en een berekening/onderbouwing van de benodigde capaciteit en middelen om het beleid volgens de gemaakte afspraken met de raad te kunnen uitvoeren. Hierdoor is bij aanvang van het project niet zeker of daadwerkelijk zeven plannen voor eind 2009 kunnen worden gerealiseerd en daarna jaarlijks kunnen worden geactualiseerd.

Ten aanzien van de effectiviteit van de plannen schat de gemeente in dat het overleg met bewonersorganisaties een grotere betrokkenheid van de wijk met zich meebrengt dan ten tijde van de wijkveiligheidsplannen. De verwachting is dat de duurzaamheid van de resultaten daarmee beter wordt gewaarborgd.

Doordat het ontbreekt aan een duidelijk inzicht in de resultaten die zijn behaald op basis van de wijkveiligheidsplannen en het ontbreekt aan een formeel document met leerpunten uit het project dan wel een evaluatie van het totale project van wijkveiligheidsplannen is er ook geen informatievoorziening hierover geweest aan de raad.

4-3 gebiedsplannen

De gebiedsplannen die er nu gaan komen, bevatten volgens de gemeente ook de inhoud van de wijkveiligheidsplannen. Zij zouden voor een groot gedeelte ook over veiligheid moeten gaan maar beslaan een groter terrein. Ook behoort er meer nieuwe aanpak dan wel nieuw beleid in te staan dan dat voorheen in de wijkveiligheidsplannen was opgenomen. Gebiedsplannen worden volgens de gemeente meer ingevuld als facetbeleid. Iedereen moet ermee bezig zijn.

De afdeling OOV geeft aan dat de gebiedsplannen meer interactief tot stand komen dan de wijkveiligheidsplannen. Wanneer er in algemene zin gesproken wordt over veiligheid, blijken mensen minder bereid om te komen naar bijvoorbeeld een stickeravond. Maar wanneer het gaat om iets in de straat, dan komen de mensen wel. Veiligheid kun je daar dan weer aan vast koppelen. Ook kunnen mensen voor de gebiedsplannen via internet aangeven wat volgens hen belangrijk is. Bij de wijkveiligheidsplannen bestond deze internetmogelijkheid niet.

De rekenkamer constateert dat de partners en burgers actief zijn betrokken bij de totstandkoming van de reeds ontwikkelde gebiedsplannen. De wijkveiligheid is in tegenstelling tot de voornemens in deze plannen een zeer beperkt aspect. In elk gebiedsplan is een kleine paragraaf over de sociale en fysieke veiligheid opgenomen. De rekenkamer constateert dat het in deze paragraaf ontbreekt aan een duidelijk inzicht welke partners welke taken en verantwoordelijkheden hebben.

Het ontbreekt aan het benoemen van duidelijke maatregelen om de veiligheid te beheersen dan wel te verbeteren en wie daarvoor welke inzet zal plegen. Ook de coördinerende functie op het gebied van wijkveiligheid is niet in de gebiedsplannen beschreven.

De wijze waarop gemeente en ook de partners hun activiteiten plannen, bemoeilijkt het opstellen van gebiedsplannen. De gemeente en ook de partners zijn namelijk gewend om plannen gemeentebreed op te stellen. Het blijkt lastig om dat nu om te buigen en per gebied plannen te maken. Ook de registraties moeten nu veranderd worden in gebiedsgerichte registraties. Hierin krijgt de gemeente goede medewerking van de partners. Overigens is het niet zo dat alle partners direct de gevraagde informatie over hun activiteiten per gebied inzichtelijk kunnen maken. De gemeente kan de partners hierin niets afdwingen. Met hen moet voornamelijk overeenstemming over de prioriteiten bereikt worden. Voor de gesubsidieerde partners ligt dat anders. Zij kunnen via de subsidiebeschikking gehouden worden aan het gebiedsgericht plannen maken. In hoeverre de gemeente hier daadwerkelijk gebruik van maakt, heeft de rekenkamer niet onderzocht.

4-4 eerste ervaringen met gebiedsgericht werken

De start van wijkregie vond plaats in januari 2008. Het daadwerkelijk gebiedsgericht werken is ingegaan op 1 januari 2009. De gemeente heeft beloofd om eind 2009 voor alle zeven wijken een gebiedsplan te hebben opgesteld, waarin ook de wijkveiligheid is meegenomen. Op 1 december 2009 heeft de gemeente twee gebiedsplannen vormgegeven en zijn een derde en vierde plan in de maak. De rekenkamer constateert dat het ambitieniveau om alle zeven wijken van een gebiedsplan te voorzien opnieuw te hoog is ingeschat. Doordat nog niet alle plannen zijn gerealiseerd blijft de jaarlijkse actualisatie van de huidige gebiedsplannen achterwege.

In een gesprek met de wethouder is aangegeven dat het kiezen voor een hoog ambitieniveau bewust beleid is. Door de ambities zo hoog mogelijk te leggen hoopt de gemeente de partners te stimuleren om actie te ondernemen. Daarbij heeft de gemeente verzuimd om een beleid uit te zetten om het mogelijk schaden van het vertrouwen in de gemeente van de burgers en de meewerkende partners door het stellen van onrealistische ambities te beperken.

Uit gesprekken met bewonersorganisaties en de professionele partners blijkt dat er wisselend tegen de invulling van het gebiedsgericht werken wordt aangekeken. Verschillend over de wijken en personen heen, zijn meerdere burgers en bewonersorganisaties juist tevreden met het initiatief terwijl anderen inmiddels gaan twijfelen over de betrouwbaarheid en daadkracht van het gemeentelijk bestuur. Zo zijn er positieve voorbeelden van snel handelen naar bewonersorganisaties toe en het beschikbaar stellen van budgetten voor sociale activiteiten. Anderzijds zijn er voorbeelden beschikbaar waarin de wijkregie dan wel de gemeente na anderhalf jaar nog steeds geen maatregelen ter verbetering van de wijkveiligheid heeft genomen dan wel is de vormgeving van de activiteiten niet optimaal. Te denken valt aan het nakomen van afspraken over het maaien van heggen op zichtsveld, het opstellen van een volledig APV en het navolging geven aan geconstateerd wangedrag (bijvoorbeeld het doorberekenen van kosten na vandalisme).

De positieve voorbeelden hebben veelal betrekking op sociale cohesie en maatschappelijke activiteiten binnen de wijkregie. Uit de gevoerde gesprekken maakt de rekenkamer op dat wijkveiligheid niet als integraal en essentieel onderdeel van de gebiedsplannen wordt ervaren. Vragen gericht op het specifiek verbeteren van de wijkveiligheid als resultaat van de wijkregie konden veelal niet goed beantwoord worden.

Ook vanuit de professionele partners komt een wisselend beeld over de gebiedsgerichte aanpak naar voren. Enerzijds zijn de partners blij dat samen wordt gewerkt aan verbetering. Men heeft elkaar beter leren kennen en de communicatie tussen de professionele partners is verbeterd. Net als bij de burgers verwijzen de professionele partners met name naar de bijdrage aan de sociale cohesie en maatschappelijke relevantie van de gebiedsgerichte aanpak. Anderzijds zien professionele partners die op het aspect veiligheid zijn gespecialiseerd, zoals bijvoorbeeld de politie, niet direct een verbetering in de wijkveiligheid als direct resultaat van de wijkregie.

Voor wat betreft de gemeentelijke invulling van de regierol zien de partners nog mogelijkheden tot verbetering. De beschikbare capaciteit is beperkt, en een toename in gebieden waarvoor een gebiedsplan actief is, kan leiden tot onbereikbaarheid van de wijkregisseurs door overbelasting. Alle partners, burgers en professioneel, vrezen hiervoor. Daarnaast verschillen zij van mening met de gemeente over de rol die de gemeente in de toekomst op zich zou moeten nemen. De verantwoordelijke wethouder heeft aangegeven dat de regiefunctie in de toekomst steeds beperkter nodig zou moeten zijn en dat de gemeente dan nauwelijks tot geen rol meer heeft in de gebiedsgerichte aanpak. Volgens de wethouder zal de regiefunctie in de toekomst met name door de burgers moeten worden ingevuld. De partners onderschrijven deze gedachte niet en blijven de rol van de gemeente als coördinator van de activiteiten en als loketfunctie voor alle diensten binnen de gemeente van essentieel belang vinden. In deze discussie wordt ook door de gemeente opnieuw voorbijgegaan aan het aspect wijkveiligheid binnen de wijkregie. De rekenkamer wil er op wijzen dat de gemeente een wettelijke taak heeft om de wijkveiligheid te waarborgen en dat deze verantwoordelijkheid voor veiligheid niet in hoofdzaak bij burgers of professionele partners kan worden belegd.

evaluatie

Half 2009 heeft de gemeente zelf een evaluatie laten uitvoeren naar de eerste resultaten van gebiedsregie. Daarbij is de focus gelegd op gebiedsregie en de samenwerking met professionele partners. Percepties van burgers en bewonersorganisaties, als primair nieuwe belanghebbenden van het gebiedsgericht werken, zijn in deze evaluatie niet meegenomen.

Het beeld dat uit de evaluatie naar voren komt, stemt grotendeels overeen met de bevindingen van de rekenkamer. Op hoofdlijnen zijn de conclusies uit deze evaluatie:

- 1 Er is een gemeenschappelijk doel (verbeteren leefbaarheid) dat alle partners onderschrijven. Wel bestaat voor alle partners de neiging om te focussen op de eigen meerwaarde en consequenties voor de eigen bedrijfsvoering. Het ontbreekt aan een structurele projectmatige aanpak.
- 2 Vooraf moet beter duidelijk worden gemaakt waar een ieder tot toe in staat is (ambitie versus beschikbare middelen en capaciteit en eigen doelstellingen). De gemeente zelf moet binnen de eigen organisatie de bedrijfsprocessen beter afstemmen op de wijkregie, waarbij meldingen met een structureel karakter binnen de reguliere organisatie worden opgepakt en de incidentele meldingen tot de verantwoordelijkheid van de gebiedsregisseurs horen.
- 3 Partners hadden bij de start van het proces wijkregie actiever betrokken willen zijn. Daardoor ontbrak soms draagvlak en waren de doelstellingen bij aanvang niet op elkaar aangesloten. In de voorfase van wijkregie is geen aparte reactieronde voor de huidige stuurgroepen ingelast. Zij moesten direct met andere organisaties en bewonersgroepen reageren.

- 4 De nieuwe gebiedsindeling wordt door de partners als te arbeidsintensief ervaren. Men heeft de voorkeur voor een beperkter aantal gebieden. Ook de administraties van alle partners (inclusief de gemeente) zijn niet ingericht op deze gebiedsindeling, hetgeen de samenwerking bemoeilijkt.
- 5 De stuurgroep is op dit moment de proceseigenaar. Procesbewaking is een vorm die belegd kan worden bij de gebiedsregisseur. Om de samenwerking op een hoger niveau te krijgen zal er volgens de gemeente een duidelijkere rolverdeling moeten worden opgezet.

Naast deze conclusies uit de evaluatie constateert de rekenkamer dat de bevoegdheden van de gebiedsregisseurs op dit moment niet toereikend zijn om activiteiten binnen de eigen organisatie af te dwingen. Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat de gebiedsregisseur zijn verantwoordelijkheden naar de partners toe niet kan waarmaken.

Het is de rekenkamer niet bekend of de resultaten van deze eerste evaluatie over wijkregie aan de raad zijn verstrekt.

4-5 samenvatting

Het ontbreekt aan een formeel document waarin de verschillen tussen gebiedsplannen en wijkveiligheidsplannen worden toegelicht. Het college heeft wel de raad in een informatieavond geïnformeerd over de ontwikkelingen van gebiedsplannen. Het is echter niet duidelijk in hoeverre de informatie over behaalde resultaten en verbeterpunten zijn meegenomen in de ontwikkeling van nieuwe gebiedsplannen. De raad is hierover ook niet geïnformeerd.

Ten aanzien van de gebiedsplannen geldt dat opnieuw de ambities te hoog zijn neergelegd. Beoogd werd om in 2009 voor zeven gebieden een plan op te stellen. Op 1 december 2009 waren twee plannen gerealiseerd. De hoge ambitiestelling is volgens de gemeente bedoeld om de partners te stimuleren om in actie te komen. Het ontbreekt de gemeente aan visie en beleid hoe te handelen als het niet kunnen realiseren van het hoge ambitieniveau het vertrouwen van de partners in de gemeente beschadigd. Uit een evaluatie van de gemeente zelf en uit gesprekken die de rekenkamer met partners heeft gevoerd, blijkt dat de eerste ervaringen met de wijkregie wisselend zijn. Op de sociale en maatschappelijke aspecten zijn de eerste ervaringen positief voor zowel de gemeente als de partners. Op het aspect wijkveiligheid is dit minder van toepassing. Daarnaast vrezen de partners dat de beschikbare capaciteit van gebiedsregisseurs ontoereikend zal zijn om uitbreiding in gebieden adequaat vorm te geven. Met de huidige beschikbare capaciteit binnen de gemeente kan volgens de partners net voldoende aandacht vanuit de gemeente worden gegeven om de twee bestaande gebiedsplannen goed uitvoering te geven. In hoeverre de gemeenteraad op de hoogte is gesteld van de uitkomsten van de evaluatie is de rekenkamer niet bekend. Ook heeft de rekenkamer niet kunnen achterhalen of de gemeenteraad is geïnformeerd over de vertraging in de realisatie van gebiedsplannen.

bijlagen

bijlage 1 onderzoeksverantwoording

algemeen

In het jaarplan 2008 heeft de rekenkamer aangekondigd een onderzoek te starten naar het onderwerp wijkveiligheid. De rekenkamer heeft in januari 2009 de onderzoeksopzet aan de gemeenteraad toegestuurd.

In september 2009 heeft de directeur Rekenkamer Barendrecht gesproken met de raad en het college over de voorlopige uitkomsten van het onderzoek naar de wijkveiligheidsplannen. Naar aanleiding hiervan is de scope van het onderzoek uitgebreid met de gebiedsplannen en is ook de totstandkoming daarvan onderzocht..

De onderzoekswerkzaamheden zijn in september 2008 gestart en in november 2009 afgerond. Het onderzoek, waarvan de bevindingen in dit rapport zijn samengevat, berust op de verzameling en analyse van gegevens uit verschillende bronnen.

onderzoeksopzet

Binnen de gemeente is voornamelijk informatie verzameld bij de afdeling OOV. Het betrof documenten van uiteenlopende aard, zoals beleidsnota's, verslagen van commissie- en raadsvergaderingen en wijkveiligheidsplannen.

Kanttekening bij de analyse van de documenten is dat niet alle relevante managementrapportages en notulen van besprekingen op managementniveau meer in de organisatie aanwezig zijn. Deze documenten zijn, volgens de directeur, bij de reorganisatie en verhuizingen verdwenen.

Naast de documentenanalyse is een aantal interviews gehouden. Gesproken is met de ambtelijk eerstverantwoordelijke, de directeur verantwoordelijk voor veiligheid en openbare orde, en een aantal (voormalige) medewerkers van de afdeling OOV. In februari 2009 is een interview gehouden met de bestuurlijk eerstverantwoordelijke, de burgemeester. Een overzicht van alle geïnterviewden is als bijlage 3 opgenomen.

In samenhang vormen bovengenoemde bronnen (algemene documenten, interview-verslagen, onderzoeksgegevens en aanvullend bij navraag verkregen en/ of verzamelde informatie) de feitelijke basis voor dit onderzoek.

onderzoeksrapport

De onderzoeksresultaten over de wijkveiligheidsplannen zijn opgenomen in een conceptnota van bevindingen. Deze is op 20 mei 2009 voor ambtelijk wederhoor voorgelegd aan het hoofd van de afdeling OOV met het verzoek binnen twee weken een schriftelijke reactie te geven over eventuele feitelijke onjuistheden en onvolkomenheden. De resultaten van het totale onderzoek, inclusief de gebiedsplannen, zijn 26 januari 2010 zowel voor ambtelijk als bestuurlijk wederhoor aan de gemeente gestuurd met het verzoek binnen twee weken te reageren. De rekenkamer heeft deze reactie op 10 februari ontvangen.

bijlage 2 normenkader

beleidsdoelen

Het belang van SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden) geformuleerde doelstellingen is dat de gemeenteraad hierdoor in staat is te controleren of het bestuur de gemaakte afspraken over het te voeren beleid nakomt.

normenkader

Per hoofdstuk is aangegeven welke normen zijn gehanteerd voor de beantwoording van de onderzoeksvragen. In de tabel hieronder is het normenkader volledig weergegeven.

normenkader	
norm	criteria
Het project van de wijkveiligheidsplannen is SMART opgezet.	S (<i>specifiek</i>): de doelen van het project zijn maar voor één uitleg mogelijk.
	M (<i>meetbaar</i>): de doelen van het project zijn kwantitatief geformuleerd;
	R (<i>realistisch</i>): - er is een projectplanning; - in de planning is aannemelijk gemaakt dat de doelen gehaald zullen worden.
	T (<i>tijdgebonden</i>): er is aangegeven wanneer welke producten en afspraken af moeten zijn.
Het college heeft de raad tijdig en juist geïnformeerd, zodat de raad een beslissing over de wijziging van de kaders kon nemen.	De raad heeft een beslissing genomen over de wijziging van de kaders.
	Tijdig: voordat de uitvoering van het beleid is gewijzigd.
	Juist: de informatie is correct.
Het college heeft inzicht in de resultaten die op basis van de wijkveiligheidsplannen zijn behaald.	Er is een document waaruit blijkt welke resultaten met de wijkveiligheidsplannen zijn bereikt.
Het college heeft een toelichting gegeven aan de raad over de verhouding tussen de wijkveiligheidsplannen en de gebiedsplannen.	
Er is een evaluatie uitgevoerd.	Er is een document waarin de evaluatie (inclusief verbeterpunten) is opgenomen.
De informatie over de behaalde resultaten en de verbeterpunten zijn meegenomen in de ontwikkeling van de nieuwe gebiedsplannen.	
De raad is geïnformeerd over de behaalde resultaten en de verbeterpunten en hoe deze zijn meegenomen in de nieuwe gebiedsplannen.	

bijlage 3 geïnterviewde en geraadpleegde personen

Dhr. J. van Belzen	burgemeester
Dhr. G.J. Bravenboer	directeur
Dhr. A. van Breugel	gebiedsregisseur
Dhr. H. van den Brule	hoofd OOV
Dhr. P. de Regt	beleidsadviseur OOV
Dhr. M. Wildeboer	gebiedregisseur
Wijkpolitie	
Vestia	
Stichting Allerhande	

bijlage 4 lijst met afkortingen

APV	algemene plaatselijke verordening
B en W	college van burgemeester en wethouders
IVB	integraal veiligheidsbeleid
OOV	openbare orde en veiligheid
SMART	specifiek, meebaar, acceptabel, realistisch, tijdgebonden

de rekenkamer

De Gemeenteraad van Barendrecht heeft in 27 oktober 2003 de Rekenkamer Barendrecht ingesteld. Op 2 juni 2009 heeft de Raad de heer drs. P. Hofstra RO CIA benoemd als directeur voor een periode van zes jaar.

doel

De rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het beleid, het financieel beheer en de organisatie van het gemeentebestuur. De rapporten van de rekenkamer zijn een aanknopingspunt voor het bestuur om rekenschap af te leggen aan de burgers.

positie

De rekenkamer is een onafhankelijk orgaan binnen de gemeente. Haar taken en bevoegdheden staan in de Gemeentewet en de verordening Rekenkamer Barendrecht. Zij bepaalt zelf wat en hoe zij onderzoekt en waarover zij rapporteert. Wel kunnen de raad en het college van B en W de rekenkamer om een onderzoek verzoeken. De rekenkamer stuurt hen jaarlijks haar onderzoeksplan en jaarverslag toe.

onderzoek

Het onderzoeksterrein strekt zich uit over alle organen (raad, B en W, commissies en burgemeester) en diensten van de gemeente. Ook kan de rekenkamer onderzoek doen bij gemeenschappelijke regelingen waar de gemeente aan deelneemt, bij NV's en BV's waar de gemeente meer dan 50% van de aandelen in bezit heeft en bij instellingen die een grote subsidie, lening of garantie van de gemeente hebben ontvangen. De onderzoeken worden uitgevoerd door het bureau van de rekenkamer.

publicaties

Het onderzoek resulteert in openbare rapporten die ter behandeling aan de raad worden aangeboden. Zij bevatten tevens de reacties van de onderzochte organen en instellingen op de eerder toegezonden voorlopige onderzoeksresultaten, conclusies en aanbevelingen (wederhoor). Bij kleine onderzoeken of studies met een beperkte reikwijdte doen we de onderzochte organen of instellingen en de raad de conclusies in een openbare brief direct ter kennisname toekomen. Ten slotte publiceert de rekenkamer op basis van haar onderzoek ook handreikingen en worden medewerkers aangemoedigd om artikelen te publiceren.

Rekenkamer Barendrecht

Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

telefoon
010 · 417 22 42

info@rekenkamer.rotterdam.nl
www.rekenkamer.rotterdam.nl

fotografie
Rob Kamminga en gemeente Barendrecht

basisontwerp, lay-out en drukwerk
De Werf, Rotterdam

uitgave
Rekenkamer Barendrecht
februari 2010

ISBN/EAN
978-90-77979-06-8